

Dz. U. z 2003 r. Nr 32, poz. 262 ze zm.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY

z dnia 31 grudnia 2002 r.

w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia

Na podstawie art. 66 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 98, poz. 602, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

Dział I Przepisy ogólne

§ 1. 1. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do:

- 1) pojazdu specjalnego lub używanego do celów specjalnych Sił Zbrojnych, z wyjątkiem oznakowania określonego dla pojazdu uprzywilejowanego;
- 2) pojazdu specjalnego lub używanego do celów specjalnych Policji, Biura Ochrony Rządu, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Służby Więziennej i straży pożarnej, z wyjątkiem oznakowania określonego dla pojazdu uprzywilejowanego;
- 3) pojazdu zabytkowego;
- 4) tramwaju i trolejbusu, dla których warunki techniczne określają odrębne przepisy.

1a. W przypadku pojazdu nabytego na licytacji publicznej, pojazdu zakupionego po przepadku na rzecz Skarbu Państwa lub na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, dla których nie można ustalić daty pierwszej rejestracji, warunki techniczne określone w niniejszym rozporządzeniu stosuje się odpowiednio od dnia 1 stycznia roku produkcji pojazdu.

2. Pojazd zarejestrowany za granicą, a znajdujący się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, powinien odpowiadać warunkom technicznym określonym w Konwencji o ruchu drogowym, sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r. (Dz. U. z 1988 r. Nr 5, poz. 40 i 41).

3. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

1) „stosowaniu warunków technicznych w zależności od daty zarejestrowania pojazdu po raz pierwszy”, rozumie się przez to stosowanie tych warunków odpowiednio do daty pierwszej rejestracji pojazdu, którą jest:

a) data pierwszej rejestracji pojazdu zarejestrowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określona w dowodzie rejestracyjnym pojazdu, z zastrzeżeniem lit. b i c,

b) data pierwszej rejestracji za granicą w przypadku pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy za granicą,

c) data zarejestrowania pojazdu po raz pierwszy podana przez organy Sił Zbrojnych, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Straży Granicznej;

2) „Regulaminach EKG ONZ” - rozumie się przez to Regulaminy Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych stanowiące załączniki do Porozumienia dotyczącego przyjęcia jednolitych wymagań technicznych dla pojazdów kołowych, wyposażenia i części, które mogą być stosowane w tych pojazdach, oraz wzajemnego uznawania homologacji udzielonych na podstawie tych wymagań, sporządzonego w Genewie dnia 20 marca 1958 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 104, poz. 1135 i 1136);

- 3) ciężarze 1 tony - rozumie się przez to ciężar spowodowany obciążeniem masą jednej tony, który odpowiada 9,8 kiloniutona (kN);
- 4) maksymalnej masie całkowitej - rozumie się przez to największą masę pojazdu obciążonego określoną w zależności od jego konstrukcji przez producenta;
- 5) maksymalnym nacisku osi - rozumie się przez to największy nacisk kół na podłoże danej osi pojazdu obciążonego, określony przez producenta w zależności od konstrukcji pojazdu oraz konstrukcji tej osi;
- 6) masie ciągniętej - rozumie się przez to masę odpowiadającą naciskom osi pojazdu ciągniętego;
- 7) maksymalnej masie ciągniętej - rozumie się przez to największą masę ciągniętą określoną przez producenta pojazdu;
- 8) maksymalnym obciążeniu urządzenia sprzęgającego pojazdu samochodowego - rozumie się przez to masę odpowiadającą największemu statycznemu naciskowi pionowemu przenoszonemu przez urządzenie sprzęgające, określoną przez producenta w zależności od konstrukcji pojazdu oraz konstrukcji tego urządzenia; masa ta nie obejmuje masy urządzenia sprzęgającego pojazdu samochodowego;
- 9) maksymalnym obciążeniu urządzenia sprzęgającego naczepy i przyczepy z osią centralną - rozumie się przez to masę odpowiadającą największemu statycznemu naciskowi pionowemu przenoszonemu przez urządzenie sprzęgające, określoną przez producenta pojazdu;
- 10) masie pojazdu nieobciążonego - rozumie się przez to masę własną motocykla, motoroweru i pojazdu czterokołowego;
- 11) pojeździe czterokołowym - rozumie się przez to niektóre pojazdy samochodowe mające cztery koła, homologowane według kategorii L.

Dział II Wymiary, masy i naciski osi pojazdu

§ 2. 1. Długość pojazdu nie może przekraczać w przypadku:

- 1) pojazdu samochodowego, z wyjątkiem autobusu - 12,00 m;
- 2) przyczepy, z wyjątkiem naczepy - 12,00 m;
- 3) pojazdu członowego - 16,50 m;
- 4) zespołu złożonego z pojazdu silnikowego i przyczepy - 18,75 m;
- 5) autobusu przegubowego - 18,75 m;
- 6) autobusu dwuosowego - 13,50 m;
- 7) autobusu o liczbie osi większej niż dwie - 15,00 m;
- 8) zespołu złożonego z autobusu i przyczepy - 18,75 m;
- 9) zespołu złożonego z trzech pojazdów, w którym pojazdem ciągnącym jest pojazd wolnobieżny lub ciągnik rolniczy - 22,00 m;
- 10) motocykla, motoroweru lub roweru, pojazdu czterokołowego oraz zespołu złożonego z motocykla, motoroweru, roweru lub pojazdu czterokołowego z przyczepą - 4,00 m.

2. Szerokość pojazdu, z zastrzeżeniem ust. 12, § 45 ust. 3 pkt 1, § 54 ust. 3, nie może przekraczać 2,55 m i nie obejmuje ona lusterek zewnętrznych, świateł umieszczonych na bokach pojazdu oraz elementów elastycznych wykonanych z gumy lub tworzyw. Szerokość pojazdu ciężarowego z nadwoziem rodzaju furgon może wynosić do 2,6 m, jeżeli jego ściany są zaopatrzone w izolację termiczną, a grubość ściany bocznej wraz z izolacją termiczną jest nie mniejsza niż 45 mm.

3. Wymiary, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 i 5-7, nie obejmują bagażnika mocowanego do tylnej ściany autobusu oraz platformy samozaładowniczej mocowanej z tyłu pojazdu samochodowego i przyczepy, przy czym nie mogą one powodować przekroczenia tych wymiarów o więcej niż 0,3 m.

4. Wysokość pojazdu, z zastrzeżeniem ust. 11, nie może przekraczać 4,00 m.

5. Odległość między osią sworznia siodłowego urządzenia sprzęgającego a tylnym obrysem naczepy nie może przekraczać 12,00 m.

6. Odległość mierzona równoległe do podłużnej osi zespołu pojazdów, między najdalej wysuniętym do przodu punktem przestrzeni ładunkowej położonej za kabiną kierowcy a tylnym obrysem przyczepy, po odjęciu odległości między tylnym obrysem samochodu a przednim obrysem nadwozia przyczepy, nie może przekraczać 15,65 m.

7. Odległość mierzona równoległe do podłużnej osi zespołu pojazdów, między najdalej wysuniętym do przodu punktem przestrzeni ładunkowej położonej za kabiną kierowcy a tylnym obrysem przyczepy, nie może przekraczać 16,40 m.

8. Odległość między tylną osią pojazdu samochodowego a przednią osią przyczepy w zespole pojazdów nie może być mniejsza niż 3,00 m.

9. Odległość między osią sworznia siodłowego urządzenia sprzęgającego a dowolnym punktem przedniej części naczepy nie może przekraczać 2,04 m.

10. Wymienne nadwozia i standaryzowane ładunki, w szczególności takie jak kontenery, powinny zawierać się w wymiarach maksymalnych określonych w ust. 1 pkt 1-9, ust. 2, 4-7 i 9.

11. Wysokość motocykla, motoroweru oraz niektórych pojazdów czterokołowych nie może przekraczać 2,50 m.

12. Szerokość motocykla i motoroweru oraz niektórych pojazdów czterokołowych nie może przekraczać 2,00 m, a jednośladowego motoroweru 1,00 m.

13. Przepisy ust. 6-8, 11 i 12 stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1998 r.

14. Przepisy ust. 9 stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1993 r.

§ 3. 1. Dopuszczalna masa całkowita pojazdu, z zastrzeżeniem ust. 2-13, nie może przekraczać w przypadku:

1) pojazdu składowego zespołu pojazdów:

a) przyczepy dwuosiowe - 18 ton,

b) przyczepy trzyosiowe - 24 tony;

2) zespołu pojazdów mających 5 lub 6 osi:

a) dwuosiowy pojazd samochodowy i trzyosiowa przyczepa - 40 ton,

b) trzyosiowy pojazd samochodowy i dwuosiowa przyczepa - 40 ton;

3) pojazdów członowych mających 5 lub 6 osi:

a) dwuosiowy ciągnik siodłowy i trzyosiowa naczepa - 40 ton,

b) trzyosiowy ciągnik siodłowy i dwu- lub trzyosiowa naczepa - 40 ton,

c) trzyosiowy ciągnik siodłowy i trzyosiowa naczepa przewożąca 40-stopowy kontener ISO w transporcie kombinowanym - 44 tony;

4) zespołu pojazdów mających 4 osie, składających się z dwuosiowego pojazdu samochodowego i dwuosiowej przyczepy - 36 ton;

5) pojazdu członowego mającego 4 osie, składającego się z dwuosiowego ciągnika siodłowego i dwuosiowej naczepy, jeżeli odległość pomiędzy osiami naczepy:

a) wynosi co najmniej 1,3 m, ale nie więcej niż 1,8 m - 36 ton,

b) jest większa niż 1,8 m - 36 ton + 2 tony tolerancji, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w opony bliźniacze i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne, o którym mowa w § 5c;

6) dwuosiowego pojazdu samochodowego - 18 ton;

7) trzyosiowego pojazdu samochodowego - 25 ton albo 26 ton, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w opony bliźniacze i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne, o którym mowa w § 5c, albo jeżeli każda z osi napędowych jest wyposażona w opony bliźniacze, a maksymalny nacisk każdej z tych osi nie przekracza 9,5 tony;

8) czteroosiowego pojazdu samochodowego z dwoma osiami kierowanymi - 32 tony, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w opony bliźniacze i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne, o którym mowa w § 5c, albo jeżeli każda z osi napędowych jest wyposażona w opony bliźniacze, a maksymalny nacisk każdej z tych osi nie przekracza 9,5 tony;

9) trzyosiowego autobusu przegubowego - 28 ton.

2. Udział masy na oś lub osie napędowe pojazdu lub zespołu pojazdów nie może być mniejszy niż 25% w przypadku ich maksymalnej masy całkowitej.

3. W przypadku pojazdu uczestniczącego w ruchu drogowym podstawą sprawdzenia wymagań, o których mowa w ust 1 i 2, są wartości rzeczywiste wymienionych mas.

4. Dopuszczalna masa całkowita samochodu osobowego nie może przekroczyć maksymalnej masy całkowitej określonej przez producenta. Zasada ta dotyczy także nacisków osi, przy czym:

1) w przypadku pojazdów przeznaczonych do ciągnięcia przyczepy producent może określić inną, wyższą wartość maksymalnego nacisku osi tylnej stosowaną wyłącznie podczas ciągnięcia przyczepy;

2) w przypadku wyposażenia pojazdu w urządzenia sprzęgające producent podaje w jego pobliżu maksymalne statyczne obciążenia pionowe tego urządzenia;

3) suma maksymalnych nacisków osi nie może być mniejsza niż maksymalna masa całkowita pojazdu, a nacisk osi przedniej przy maksymalnym nacisku na oś tylną oraz maksymalnej masie całkowitej pojazdu nie może być mniejszy niż 30 % maksymalnej masy całkowitej;

4) dopuszczalna masa całkowita ciągniętej przez pojazd samochodowy przyczepy z hamulcem nie może przekroczyć:

a) wartości znamionowej urządzenia sprzęgającego,

b) dopuszczalnej masy całkowitej tego pojazdu,

c) maksymalnej masy ciągniętej określonej dla tego pojazdu przez producenta,

d) 3500 kg,

z tym że w przypadku samochodu terenowego, zgodnie z definicją zawartą w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 30 grudnia 2003 r. w sprawie homologacji pojazdów samochodowych i przyczep (Dz. U. z 2004 r. Nr 5, poz. 30), masa ta może ulec zwiększeniu do 150 % wartości wynikającej z wartości znamionowej urządzenia sprzęgającego przy zachowaniu pozostałych warunków.

5. Dopuszczalna masa całkowita ciągniętej przez samochód osobowy przyczepy bez hamulca nie może przekroczyć:

a) maksymalnej masy ciągniętej określonej dla tego pojazdu przez producenta lub połowy dopuszczalnej masy całkowitej tego pojazdu; należy zastosować mniejszą wartość,

b) 750 kg.

6. Minimalne statyczne obciążenie pionowe urządzenia sprzęgającego nie może być mniejsze niż 25 kg, przy czym producent pojazdu podaje w instrukcji obsługi następujące dane:

1) maksymalne obciążenie urządzenia sprzęgającego;

2) miejsce mocowania tego urządzenia do konstrukcji pojazdu;

3) maksymalną odległość punktu sprzęgnięcia od osi tylnej pojazdu.

7. Zespół pojazdów składający się z samochodu osobowego i przyczepy, obciążonych do wartości maksymalnych mas, powinien ruszyć z miejsca co najmniej 5 razy w czasie 5 minut pod wzniesienie o nachyleniu 12 %.

8. Wymagania odnośnie mas motocykli, motorowerów, pojazdów czterokołowych oraz przyczep do tych pojazdów określa załącznik do dyrektywy 93/93/EWG, przy czym dopuszczalna masa całkowita motocykla jednośladowego nie może przekroczyć maksymalnej masy całkowitej określonej przez producenta, a maksymalna masa pojazdu nieobciążonego dla pojazdów trzy- i czterokołowych nie powinna przekraczać:

1) w przypadku pojazdów trójkołowych:

a) motorowery - 270 kg,

b) motocykle - 1000 kg (bez uwzględniania masy akumulatorów przy napędzie elektrycznym);

2) w przypadku pojazdów czterokołowych:

a) pojazdy czterokołowe lekkie - 350 kg,

b) pojazdy czterokołowe inne niż lekkie do przewozu osób - 400 kg,

c) pojazdy czterokołowe inne niż lekkie do przewozu rzeczy - 550 kg (bez uwzględniania masy akumulatorów przy napędzie elektrycznym).

9. Dopuszczalna masa całkowita pojazdów trzy- i czterokołowych nie może przekroczyć maksymalnej masy podanej przez producenta.

10. Dopuszczalna ładowność określona przez producenta dla pojazdów trzy- i czterokołowych nie może przekraczać w przypadku:

1) motoroweru trójkołowego - 300 kg;

2) pojazdu czterokołowego lekkiego - 200 kg;

3) motocykla trójkołowego:

a) do przewozu rzeczy - 1500 kg;

b) do przewozu osób - 300 kg;

4) pojazdu czterokołowego innego niż lekki:

a) do przewozu rzeczy - 1000 kg;

b) do przewozu osób - 200 kg.

11. Motocykle, motorowery i pojazdy czterokołowe mogą ciągnąć przyczepę o masie określonej przez producenta, ale nieprzekraczającej 50 % masy pojazdu nieobciążonego.

12. Dopuszczalna masa całkowita ciągnika rolniczego o kołach ogumionych nie może przekraczać 14 t, a jej udział na jedną z osi 10 ton. Udział obciążenia osi przedniej dla każdego stanu obciążenia ciągnika nie może być mniejszy niż 20% jego masy własnej.

13. Przepisy ust. 2 i 4 pkt 3 stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 marca 1998 r.

§ 4. 1. Przez oś pojedynczą rozumie się oś oddaloną od osi sąsiedniej o więcej niż 1,8 m lub dwie sąsiednie osie oddalone od siebie o mniej niż 1 m, a przez oś wielokrotną - zespół złożony z dwóch lub więcej osi, zwanych „osiąmi składowymi”, w którym odległość między sąsiednimi osiami składowymi jest nie mniejsza niż 1 m i nie większa niż 1,8 m.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do motocykli, motorowerów, samochodów osobowych i ciągników rolniczych.

3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, dla których przez oś pojedynczą rozumie się oś oddaloną od osi sąsiedniej o więcej niż 2 m lub dwie sąsiednie osie oddalone od siebie o mniej niż 1 m, a przez oś wielokrotną - zespół złożony z dwóch lub więcej osi, zwanych „osiąmi składowymi”, w którym odległość między sąsiednimi osiami składowymi jest nie mniejsza niż 1 m i nie większa niż 2 m.

§ 5. 1. Nacisk osi nie może przekraczać w przypadku:

1) pojedynczej osi nienapędowej - 10 ton;

2) podwójnej osi przyczep i naczep, przy odległości (d) między osiami składowymi:

a) mniej niż 1 m ($d < 1,0$) - 11 ton,

b) pomiędzy 1,0 m a 1,3 m ($1,0 \leq d < 1,3$) - 16 ton,

c) pomiędzy 1,3 m a 1,8 m ($1,3 \leq d < 1,8$) - 18 ton,

d) 1,8 m lub więcej ($d \geq 1,8$) - 20 ton;

3) potrójnej osi przyczep i naczep, przy odległości (d) między osiami składowymi:

a) 1,3 m i mniej niż 1,3 m ($d \leq 1,3$) - 21 ton,

b) pomiędzy 1,3 m a 1,4 m ($1,3 < d \leq 1,4$) - 24 tony;

4) pojedynczej osi napędowej:

- a) pojazdów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2 i 3 - 11,5 tony,
- b) pojazdów, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4, 5, 6, 7, 8 i 9 - 11,5 tony;
- 5) podwójnej osi napędowej, przy odległości (d) między osiami składowymi:

a) mniej niż 1 m ($d < 1,0$) - 11,5 tony,

b) pomiędzy 1,0 m a 1,3 m ($1,0 \leq d < 1,3$) - 16 ton,

c) pomiędzy 1,3 m a 1,8 m ($1,3 \leq d < 1,8$) - 18 ton albo 19 ton, jeżeli oś napędowa jest wyposażona w opony bliźniacze i zawieszenie pneumatyczne lub równoważne, o którym mowa w § 5c, albo jeżeli każda z osi napędowych jest wyposażona w opony bliźniacze, a maksymalny nacisk każdej z tych osi nie przekracza 9,5 tony.

2. W przypadku pojazdu uczestniczącego w ruchu drogowym podstawą sprawdzenia wymagań, o których mowa w ust. 1, są wartości rzeczywiste.

§ 5a. Wymagania w zakresie zwrotności pojazdów i zespołów pojazdów, z zastrzeżeniem § 6 ust. 1, § 7 ust. 1 i § 8 ust. 1 określa pkt 7. 6. załącznika nr 1 dyrektywy 97/27/WE.

§ 5b. Wymagania w zakresie maksymalnej dopuszczalnej masy ciągniętej określa pkt 2. 2. załącznika nr IV dyrektywy 97/27/WE.

§ 5c. Warunki równoważności zawiesznień dla osi napędowej lub osi napędowych pojazdu określa załącznik nr II dyrektywy 96/53/WE.

Dział III

Warunki techniczne pojazdu samochodowego i przyczepy przeznaczonej do łączenia z tym pojazdem

Rozdział 1 Warunki ogólne

§ 6. Ilekroć w niniejszym dziale jest mowa o „pojeździe”, rozumie się przez to pojazd samochodowy i przyczepę.

§ 7. 1. Zderzaki i klamki drzwi pojazdu nie mogą powodować niebezpieczeństwa zaczepienia innego uczestnika ruchu.

2. Daszek reflektora pojazdu albo krawędź wystającej części reflektora lub nadwozia, przykrywającej częściowo reflektor, powinny być zaokrąglone.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do pojazdu Sił Zbrojnych.

4. Pojazd, którego zwis tylny jest większy niż 600 mm i wzniesiony nad powierzchnię jezdni więcej niż 700 mm przy zachowanej masie własnej, powinien być wyposażony w tylny zderzak lub urządzenie ochronne, zabezpieczające przed wjechaniem pod niego innego pojazdu, odpowiadające warunkom określonym w ust. 1 oraz następującym warunkom:

1) odległość dolnej krawędzi od powierzchni jezdni nie może przekraczać 550 mm przy zachowanej masie własnej pojazdu;

2) odległość od tylnego obrysu pojazdu nie może przekraczać 400 mm;

3) szerokość nie może przekraczać w żadnym miejscu największej szerokości tylnej osi, mierzonej na skrajnych zewnętrznych punktach kół (wyłączając odkształcenia opon występujące w pobliżu ich styku z jezdnią), i nie może być od niej mniejsza niż 100 mm z każdej strony;

4) końce nie powinny być wygięte w kierunku do tyłu oraz nie powinny mieć zewnętrznych ostrych krawędzi;

5) powinny być wytrzymałe i dobrze zamocowane; wysokość przekroju poprzecznego nie może być mniejsza niż 100 mm;

6) warunki określone w pkt 1-5 stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1998 r.

5. Dla pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy w okresie od dnia 1 stycznia 1966 r. do dnia 31 grudnia 1994 r. dopuszcza się, aby zderzak lub urządzenia ochronne, zabezpieczające przed wjechaniem pod niego innego pojazdu, odpowiadały następującym warunkom:

1) odległość dolnej krawędzi od powierzchni jezdni nie może przekraczać 700 mm;

2) odległość od tylnego obrysu pojazdu nie może przekraczać 600 mm;

3) szerokość nie może być mniejsza od szerokości pojazdu o więcej niż 100 mm z każdej strony pojazdu; jeżeli składa się z więcej niż jednego elementu, dopuszcza się między elementami przerwę w kierunku poziomym o długości nieprzekraczającej 600 mm;

4) końce powinny być zaokrąglone w kierunku do przodu;

5) powinny mieć odpowiednią wytrzymałość i być dobrze zamocowane.

6. Dla pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy w okresie od dnia 1 stycznia 1995 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. dopuszcza się odległość zderzaka lub urządzenia ochronnego od tylnego obrysu pojazdu nieprzekraczającą 600 mm.

7. Zderzaka lub urządzenia ochronnego, o których mowa w ust. 4, nie wymaga się na:

1) pojeździe, którego konstrukcja uniemożliwia wjechanie pod niego innego pojazdu;

2) pojeździe i przyczepie samowładawczej;

3) ciągniku siodłowym;

4) przyczepie dłuźycowej.

8. Pojazd przystosowany do ciągnięcia przyczepy oraz przyczepa powinny być wyposażone w odpowiednie urządzenia sprzęgające.

9. Pojazd o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t powinien być wyposażony w homologowane osłony boczne zapobiegające dostaniu się niechronionego uczestnika ruchu drogowego między osie tego pojazdu.

10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się do ciągnika siodłowego, przyczepy dłuźycowej, pojazdu specjalnego o konstrukcji uniemożliwiającej ich umieszczenie oraz pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 18 listopada 1999 r. i pojazdu Sił Zbrojnych.

§ 8. 1. Kabina kierowcy oraz pomieszczenie przeznaczone do przewozu osób wyposaża się w:

1) urządzenia zapewniające przewietrzanie i ogrzewanie wnętrza, jeżeli są one pomieszczeniami zamkniętymi; urządzenie zapewniające ogrzewanie wnętrza nie jest wymagane dla pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1984 r.;

2) drzwi zaopatrzone w zamki uniemożliwiające samoczynne lub niezamierzone ich otwarcie się.

2. Zawiasy drzwi umieszczonych z boku pojazdu i otwieranych na boki powinny znajdować się z przodu.

3. Przepis ust. 2 stosuje się do pojazdu, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h i zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1972 r., z wyjątkiem pojazdu Sił Zbrojnych.

4. Wnętrze kabiny kierowcy oraz pomieszczenia przeznaczonego do przewozu osób powinno odpowiadać następującym warunkom:

- 1) powinno być szczelne, jeżeli jest pomieszczeniem zamkniętym;
- 2) siedzenia powinny być przymocowane do nadwozia, również gdy są przesuwane, w sposób uniemożliwiający niezamierzone zmiany ich położenia;
- 3) górna część oparcia przednich siedzeń samochodu osobowego powinna być miękko wyściełana; przepisu nie stosuje się do samochodu terenowego;
- 4) tablica rozdzielcza powinna być przynajmniej u dołu zaokrąglona;
- 5) mechanizm do otwierania i zamykania dachu powinien być tak urządzony, aby nie działał samoczynnie, również w razie zderzenia;
- 6) powinno być wyposażone w wyjścia w postaci drzwi lub okien, co najmniej po jednym na każdą stronę pojazdu, umożliwiające w razie konieczności wyjście na zewnątrz;
- 7) w samochodzie ciężarowym powinno być oddzielone od przestrzeni ładunkowej trwałą przegrodą o odpowiedniej wytrzymałości; przepis stosuje się do samochodu ciężarowego zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 29 maja 1999 r.;
- 8) przegroda, o której mowa w pkt 7, w samochodzie ciężarowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 2,5 t powinna odpowiadać następującym warunkom:
 - a) powinna być pełna na całym poprzecznym przekroju wnętrza pojazdu, co najmniej do wysokości odpowiadającej 80 % wysokości oparcia siedzeń znajdujących się przed nią,
 - b) powyżej wysokości, o której mowa w lit. a, dopuszcza się, aby odległość między elementami przegrody wynosiła nie więcej niż 100 mm w dowolnych wzajemnie prostopadłych kierunkach,
 - c) odległość od przegrody do ścian wewnętrznych bocznych oraz sufitu pojazdu nie powinna przekraczać 50 mm,
 - d) powinna wytrzymać równomiernie przyłożone na całej powierzchni równoległe do osi podłużnej pojazdu obciążenie odpowiadające dwukrotnej masie ładunku przewidzianego do umieszczenia w przestrzeni ładunkowej.

5. Szyby pojazdu:

- 1) nie powinny dawać ostrych odprysków w razie rozbicia; przednia szyba powinna zapewnić kierowcy pełną i wyraźną widoczność bez zniekształcenia obrazu, a w razie rozbicia - zapewniać jeszcze dostateczną widoczność drogi;
- 2) powinny być umocowane w taki sposób lub sporządzone z takiego tworzywa, aby w razie konieczności istniała możliwość wyjścia na zewnątrz pojazdu co najmniej przez jeden otwór okienny z każdej strony pojazdu;
- 3) powinny być ocechowane w miejscu widocznym z zewnątrz pojazdu; przepis stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1968 r.;

4) przednie powinny mieć współczynnik przepuszczania światła nie mniejszy niż 75%, natomiast przednie boczne nie mniejszy niż 70%;

5) nie powinny odbijać światła w sposób powodujący oślepienie innych uczestników ruchu drogowego.

§ 9. 1. Pojazd powinien być tak zbudowany, wyposażony i utrzymany, aby:

1) poziom hałasu zewnętrznego mierzony podczas postoju pojazdu z odległości 0,5 m nie przekraczał w odniesieniu do:

a) pojazdu, który był poddany badaniom homologacyjnym - wartości ustalonej w trakcie badań homologacyjnych o 5 dB (A),

b) pozostałych pojazdów - wartości podanych w tabeli „Poziom hałasu zewnętrznego”, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia;

2) w spalinach pojazdu z silnikiem o zapłonie iskrowym zawartość tlenku węgla (CO), węglowodorów (CH) i współczynnik nadmiaru powietrza lambda (lambda) nie przekraczały wartości podanych w tabeli „Poziomy emisji zanieczyszczeń gazowych i współczynnika nadmiaru powietrza lambda”, stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia, z tym że:

a) dla pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy do dnia 31 grudnia 1996 r., wyposażonego w silnik o pojemności skokowej poniżej 700 cm³, dopuszcza się wartości określone w kolumnie 5 tabeli załącznika nr 2 do rozporządzenia,

b) dla pojazdu, dla którego w świadectwie homologacji potwierdzono wartości wyższe, stanowiące dla tego pojazdu kryterium oceny, wartości podanych w kolumnach 6, 7, 8, 9, 10 i 11 tabeli załącznika nr 2 do rozporządzenia nie stosuje się,

c) wymagania dotyczące współczynnika nadmiaru powietrza lambda (lambda) stosuje się do pojazdu wyposażonego w odpowiednią sondę;

3) zadymienie spalin pojazdu z silnikiem o zapłonie samoczynnym, mierzone przy swobodnym przyspieszaniu silnika w zakresie od prędkości obrotowej biegu jałowego do maksymalnej prędkości obrotowej, wyrażone w postaci współczynnika pochłaniania światła, nie przekraczało: 2,5 m⁻¹], a w odniesieniu do silnika z turbodoładowaniem 3,0 m⁻¹], a w przypadku pojazdów wyprodukowanych po dniu 30 czerwca 2008 r. nie przekraczało 1,5 m⁻¹];

4) 5) urządzenie zapłonu iskrowego nie wytwarzało nadmiernych zakłóceń radioelektrycznych;

6) układ zasilania:

a) był szczelny, niezależnie od warunków zewnętrznych oraz drgań występujących podczas pracy pojazdu,

b) był zabezpieczony przed możliwością zetknięcia z przeszkodami znajdującymi się na drodze oraz przed nadmiernym nagrzewaniem, tarciami i innymi nienaturalnymi warunkami,

c) był zabezpieczony przed korozją;

7) zbiornik paliwa, z zastrzeżeniem wymagań dla zbiorników do gazu, w tym również zbiornik paliwa niezależnej instalacji ogrzewczej:

a) nie był umieszczony w kabinie kierowcy lub w pomieszczeniu przeznaczonym do przewozu osób ani też bezpośrednio do niego nie przylegał, zaś przegroda lub ścianka oddzielająca zbiornik od tych pomieszczeń była wykonana z materiału niepalnego; przepis stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1984 r.,

b) był tak umieszczony, by w razie jego uszkodzenia lub przelania paliwo nie ściekało na elementy układu wydechowego,

c) nie miał wlewu paliwa w kabinie kierowcy, w pomieszczeniu przeznaczonym do przewozu osób, w komorze silnikowej lub w bagażniku; przy czym jeżeli wlew paliwa umieszczony jest z boku pojazdu, to korek wlewu paliwa w położeniu zamkniętym nie może wystawać poza obrys nadwozia; przepis stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1984 r.;

przepisów lit. a-c nie stosuje się do motocykla,

d) był odporny na korozję; powinien przejść badania szczelności wykonane przez wytwórcę, przy ciśnieniu równym dwukrotnemu ciśnieniu roboczemu, ale nie mniejszemu niż 0,3 bara nadciśnienia; każda nadwyżka ciśnienia lub każde ciśnienie przekraczające ciśnienie robocze powinno być automatycznie kompensowane za pomocą odpowiednich urządzeń, w szczególności zaworów; konstrukcja zaworów powinna zapobiegać ryzyku powstawania pożaru; paliwo nie powinno wyciekać przez korek wlewu lub przez urządzenia kompensujące nadwyżkę ciśnienia nawet wtedy, gdy zbiornik będzie odwrócony; dopuszcza się nieznaczne przesączenia paliwa, jeśli nie przekraczają one 30 g/min, oraz skroplenia lub zroszenia,

e) był umieszczony w taki sposób, aby był możliwie dobrze zabezpieczony przed skutkami zderzenia czołowego lub uderzenia w tył, a w jego pobliżu nie powinno być żadnych wystających części, w szczególności ostrych krawędzi,

f) wykonany z tworzyw sztucznych, ponadto spełniał wymagania odporności na ogień według Regulaminu Nr 34 EKG ONZ;

8) instalacja elektryczna:

a) była zabezpieczona przed uszkodzeniem mechanicznym wskutek tarcia o inne elementy pojazdu, a także przed korozją,

b) była wyposażona w umieszczony w łatwo dostępnym miejscu wyłącznik, umożliwiający odłączenie akumulatora od zasadniczej instalacji elektrycznej bez użycia narzędzi; przepis stosuje się do samochodu ciężarowego i specjalnego o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t, ciągnika siodłowego i balastowego oraz autobusu o liczbie miejsc większej niż 15 łącznie z miejscem kierowcy, zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1984 r.;

9) nie występowały wyraźne wycieki w postaci spadających kropel materiałów eksploatacyjnych z zespołów i układów pojazdów;

10) układ odpowietrzania skrzyni korbowej silnika o zapłonie iskrowym, z wyjątkiem silnika dwusuwowego, był kompletny i szczelny; przepisu nie stosuje się do motocykla oraz pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1987 r.;

11) układ pochłaniania par paliwa ze zbiornika paliwa pojazdu z silnikiem o zapłonie iskrowym był kompletny i szczelny; przepis stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1995 r.;

12) istniała możliwość jazdy do tyłu; przepisu nie stosuje się do motocykla.

1a. 2. Kierownica w pojeździe o liczbie kół większej niż trzy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h, nie powinna być umieszczona po prawej stronie pojazdu.

3. Przepis ust. 2 stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1984 r.

4. Wózek boczny motocykla powinien być umieszczony po jego prawej stronie.

5. Pojazd o nacisku osi kierowanej lub sumie nacisków osi kierowanych, przekraczającym 45 kN (4,5 t), powinien mieć układ kierowniczy z mechanizmem wspomagającym. W razie uszkodzenia tego mechanizmu powinna być zapewniona kierowalność pojazdem.

§ 9a. W samochodzie ciężarowym kategorii N1 o nadwoziu rodzaju AB, AC, AF lub BB, o których mowa w przepisach o homologacji pojazdów, mogą być wprowadzone zmiany konstrukcyjne polegające na zmianie ilości miejsc, jeżeli:

1) liczba miejsc nie przekracza osiem (bez kierowcy) i

2) $P - ((M + 75) + N \times 68) \leq 3 N \times 68$, gdzie:

P - dopuszczalna masa całkowita pojazdu w kg,

M - masa własna pojazdu,

N - liczba miejsc, nie licząc miejsca kierowcy.

Rozdział 2 Wyposażenie

§ 10. 1. Przedmioty wyposażenia i części pojazdów związane z bezpieczeństwem ich użytkowania i ochroną środowiska mogą być stosowane w pojazdach, jeżeli spełniony jest co najmniej jeden z następujących warunków:

1) oznakowane są znakami homologacji międzynarodowej stosowanymi w homologacji Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) - „E” lub Unii Europejskiej - „e”;

2) oznakowane są cechami producenta pojazdu, na który wystawiono krajowe świadectwo homologacji typu pojazdu; o cechowaniu to powinno być zgłoszone do upoważnionej jednostki celem ewidencji;

3) oznakowane są cechami dostawcy producenta pojazdu, na który wystawiono krajowe świadectwo homologacji typu pojazdu; o cechowaniu to powinno być zgłoszone do upoważnionej jednostki celem ewidencji;

4) oznakowane są znakiem zgodności zgodnie z przepisami o systemie oceny zgodności i akredytacji; przepisu nie stosuje się do przedmiotów wyposażenia i części oznakowanych znakiem bezpieczeństwa na podstawie dotychczasowych przepisów o badaniach i certyfikacji;

5) tablice rejestracyjne mogą być stosowane w pojazdach, jeżeli oznakowane są znakiem producenta zgodnie z przepisami o rejestracji i oznaczaniu pojazdów.

2. Przepis ust.1 stosuje się do producentów, importerów, dystrybutorów oraz podmiotów montujących i świadczących usługi.

3. Wykaz przedmiotów wyposażenia i części związanych z bezpieczeństwem użytkowania pojazdu i ochroną środowiska podlegających sprawdzeniu w tym zakresie przez jednostki akredytowane w polskim systemie akredytacji określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

4. Przedmioty wyposażenia i części objęte obowiązkiem homologacji typu określone są w przepisach o homologacji pojazdów.

§ 11. 1. Pojazd samochodowy wyposaża się:

1) w numer identyfikacyjny pojazdu (VIN) albo w numer nadwozia, podwozia lub ramy, umieszczony w sposób trwały na nadwoziu, ramie lub innym podobnym podstawowym elemencie konstrukcyjnym, oraz tabliczkę znamionową określoną w załączniku nr 4 do rozporządzenia; numeru identyfikacyjnego VIN nie wymaga się dla pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1995 r. oraz dla motocykla zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 2003 r., ciągnika

rolniczego, pojazdu wolnobieżnego, przyczepy przeznaczonej do łączenia z tymi pojazdami oraz pojazdu z nadanym i wybitym numerem nadwozia/podwozia zgodnie z odrębnymi przepisami;

2) w numer umieszczony na silniku;

3) w samoczynne wycieraczki przedniej szyby w liczbie zapewniającej odpowiednie pole widzenia kierowcy oraz w urządzenie do zmywania tej szyby; przepisu nie stosuje się do:

a) pojazdu wyposażonego w przednią szybę o takich wymiarach i kształcie, że kierowca bez zmiany normalnej pozycji może obserwować drogę nie poprzez tę szybę,

b) w zakresie wyposażenia w urządzenie do zmywania przedniej szyby - samochodu osobowego zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 lipca 1971 r., a pozostałych pojazdów zarejestrowanych przed dniem 1 lipca 1972 r.;

4) w prędkościomierz umieszczony w polu widzenia kierowcy oraz w drogomierz;

5) w lusterka zapewniające kierującemu niezbędną dla bezpieczeństwa ruchu widoczność do tyłu:

a) co najmniej jedno lustro zewnętrzne po lewej stronie pojazdu - w odniesieniu do samochodu osobowego i motocykla, z zastrzeżeniem lit. b,

b) co najmniej dwa lusterka zewnętrzne, jedno po lewej i jedno po prawej stronie pojazdu - w odniesieniu do pozostałych pojazdów oraz do samochodu osobowego ciągnącego przyczepę i samochodu osobowego, w którym lustro wewnętrzne nie zapewnia dostatecznej widoczności do tyłu,

c) wewnętrzne - w odniesieniu do samochodu osobowego;

6) w sygnał dźwiękowy o ciągłym i nieprzerwałym tonie, o poziomie dźwięku mierzonym podczas postoju pojazdu z odległości 3 m, nie mniejszym niż:

a) 87 dB (A) - w odniesieniu do motocykla,

b) 96 dB (A) - w odniesieniu do pozostałych pojazdów;

7) w punkty kotwiczenia pasów bezpieczeństwa:

a) na przednich siedzeniach - stosuje się do pojazdu o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 2,5 t, zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 30 czerwca 1971 r., i do pojazdu o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 30 czerwca 1995 r.,

b) na siedzeniach innych niż przednie samochodu osobowego, skierowanych do przodu; warunek stosuje się do samochodu osobowego zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1984 r.;

przepisów lit. a i b nie stosuje się do pojazdu z nadwoziem otwartym;

8) w pasy bezpieczeństwa na siedzeniach wyposażonych w punkty kotwiczenia; przepis stosuje się do:

a) przednich siedzeń w samochodach osobowych, zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu:

- 30 czerwca 1971 r. - z silnikiem o pojemności skokowej powyżej 1400 cm³,

- 31 grudnia 1971 r. - z silnikiem o pojemności skokowej od 1000 cm³ do 1400 cm³,

- 30 czerwca 1972 r. - pozostałych,

b) siedzeń innych niż przednie - w samochodach osobowych zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 30 czerwca 1993 r.,

c) siedzeń w pojazdach innych niż wymienione w lit. a i b, wyposażonych w punkty kotwiczenia pasów bezpieczeństwa - zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1993 r.;

przepisów lit. a-c nie stosuje się do pojazdu z nadwoziem otwartym;

9) w zagłówki na siedzeniach wyposażonych w pasy bezpieczeństwa mocowane co najmniej w trzech punktach, z wyjątkiem siedzeń w pojeździe z nadwoziem otwartym oraz siedzeń tylnych w pojeździe z nadwoziem rodzaju coupé o układzie siedzeń „2+2”; dopuszcza się możliwość wyposażenia w zagłówki siedzeń tylnych środkowych; przepis stosuje się do pojazdów wyprodukowanych po dniu 31 grudnia 1995 r.;

10) w błotniki lub inne elementy nadwozia lub podwozia, o szerokości nie mniejszej niż szerokość opony, a w przypadku kół bliźniaczych - nie mniejszej niż odległość między zewnętrznymi krawędziami opon; przy czym błotniki samochodu osobowego i motocykla, przy masie własnej pojazdu, powinny odpowiadać następującym warunkom:

a) kąt opasania koła przez błotnik powinien być taki, aby obejmował co najmniej z przodu 30° i z tyłu 50° od pionowej płaszczyzny przechodzącej przez oś koła,

b) odległość między zewnętrzną krawędzią błotnika a osią koła w wymaganym kącie opasania nie może być większa niż dwukrotna wartość statycznego promienia opony,

c) najniższy punkt tylnej krawędzi błotnika lub innego elementu pełniącego jego funkcję znajdujący się w płaszczyźnie symetrii opony nie może znajdować się wyżej niż 150 mm ponad poziomą płaszczyzną przechodzącą przez oś koła,

d) błotników nie wymaga się w pojeździe nietypowej konstrukcji;

11) w fartuchy odpowiednio przedłużające tylne błotniki od tyłu albo umieszczone dalej od kół niż błotniki, jeżeli przy masie własnej pojazdu błotnik lub inny znajdujący się w płaszczyźnie symetrii opony za tylnym kołem element nadwozia lub podwozia, osłaniający tylne koło (koła), położony jest wyżej nad jezdnią niż 0,25 odległości tego elementu od pionowej płaszczyzny przechodzącej przez oś tylnego koła (kół), a dla samochodu osobowego i autobusu, samochodu ciężarowego i specjalnego o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 t z pojedynczymi kołami na osi tylnej oraz motocykla - wyżej niż ta odległość; odległość dolnej krawędzi fartucha od jezdni nie powinna przekraczać tych wielkości; szerokość fartucha nie powinna być mniejsza niż szerokość opony (opon), sztywność fartuchów zaś powinna zapewniać ograniczenie do minimum ochlapywania pojazdów jadących z tyłu; fartuchów nie wymaga się w pojeździe o konstrukcji uniemożliwiającej ich umieszczenie;

12) w urządzenie zabezpieczające przed użyciem przez osoby nieuprawnione;

13) w trójkąt do ustawiania na drodze, przeznaczony do ostrzegania o obecności unieruchomionego pojazdu; przepisu nie stosuje się do motocykla jednośladowego;

14) w gaśnicę umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia; przepisu nie stosuje się do motocykla;

15) w tłumik wydechu - w odniesieniu do pojazdu napędzanego silnikiem spalinowym; wylot rury wydechowej nie może być skierowany w prawą stronę;

16) 17) 18) w miejsce przewidziane do umieszczenia tablic rejestracyjnych, spełniające wymagania określone w załączniku nr 5 do rozporządzenia; przepis stosuje się do pojazdu samochodowego mającego cztery i więcej kół, wyprodukowanego po dniu 31 grudnia 1999 r.;

19) w zaczep do holowania z przodu pojazdu, a w odniesieniu do samochodu osobowego także z tyłu; zaczep do holowania powinien wytrzymywać siłę zarówno ciągnącą, jak i ściskającą równą co najmniej połowie ciężaru wynikającego z dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu, na którym jest zamocowany; przepis stosuje się do pojazdu wyprodukowanego po dniu 31 grudnia 1999 r.;

20) w podpórkę (podpórki), zapewniającą stabilne ustawienie pojazdu na podłożu, zgodną z przepisami o homologacji pojazdów;

21) w uchwyt (uchwyty) dla pasażera zgodny z przepisami o homologacji pojazdów.

2. Przepisy ust.1 pkt 1, 10, 11, 13 i 18 stosuje się również do przyczepy.

3. Pojazd samochodowy nie może być wyposażony w silnik dwusuwowy.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do motocykla oraz samochodu osobowego zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1986 r. i pozostałych pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy przed dniem 30 kwietnia 1993 r.

5. Pojazd powinien być wyposażony w ogumienie pneumatyczne, o nośności dostosowanej do nacisku koła, oraz dostosowane do maksymalnej prędkości pojazdu; ciśnienie w ogumieniu powinno być zgodne z zaleceniami wytwórni dla danej opony i obciążenia pojazdu.

6. Dopuszcza się w celu krótkotrwałego użycia wyposażenie pojazdu w koło zapasowe, o parametrach odmiennych niż parametry stosowanego normalnie koła jezdnego, o ile koło takie wchodzi w skład fabrycznego wyposażenia pojazdu - na warunkach określonych przez wytwórnię pojazdu.

7. Pojazd nie może być wyposażony, z zastrzeżeniem ust. 5:

1) w opony różnej konstrukcji, w tym o różnej rzeźbie bieżnika, na kołach jednej osi, z zastrzeżeniem pkt 3;

2) w przypadku pojazdu samochodowego o dwóch osiach z kołami pojedynczymi:

a) w opony diagonalne lub diagonalne z opasaniem na kołach tylnej osi, jeżeli na kołach przedniej osi znajdują się opony radialne,

b) w opony diagonalne na kołach tylnej osi, jeżeli na kołach przedniej osi znajdują się opony diagonalne z opasaniem;

3) w opony różnej konstrukcji na osiach składowych;

4) w opony, których wskaźniki pokazują graniczne zużycie bieżnika, a w odniesieniu do opon niezaopatrzonych w takie wskaźniki - o głębokości rzeźby bieżnika mniejszej niż 1,6 mm, z zastrzeżeniem § 23 ust. 4 pkt 3;

5) w opony o widocznych pęknięciach odsłaniających lub naruszających ich osnowę;

6) w opony z umieszczonymi trwale, wystającymi na zewnątrz elementami przeciślizgowymi.

8. Samochód ciężarowy i specjalny o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3,5 t, autobus oraz przyczepa mogą być wyposażone w sygnał akustyczny ostrzegający o cofaniu pojazdu; sygnał ten powinien się włączać i wyłączać równocześnie z włączeniem lub wyłączeniem światła cofania, a w odniesieniu do pojazdu niewyposażonego w to światło - z włączeniem lub wyłączeniem biegu wstecznego.

Rozdział 3 Światła

§ 12. 1. Pojazd, z zastrzeżeniem ust. 2, wyposaża się w następujące światła zewnętrzne:

1) drogowe - pojazd samochodowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 40 km/h;

- 2) mijania - pojazd samochodowy;
- 3) kierunkowskazów - pojazd samochodowy i przyczepa; nie stosuje się do motocykla jednośladowego zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1986 r.;
- 4) hamowania „stop” - pojazd samochodowy i przyczepa;
- 5) oświetlające tylną tablicę rejestracyjną - pojazd samochodowy i przyczepa;
- 6) pozycyjne przednie - pojazd samochodowy oraz przyczepa o szerokości 1,6 m lub więcej;
- 7) pozycyjne tylne - pojazd samochodowy i przyczepa;
- 8) odblaskowe tylne inne niż trójkątne - pojazd samochodowy;
- 9) odblaskowe tylne trójkątne - przyczepa;
- 10) odblaskowe przednie - przyczepa;
- 11) odblaskowe boczne - pojazd samochodowy o długości przekraczającej 6,0 m, ciągnik siodłowy i przyczepa;
- 12) awaryjne - pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla, i przyczepa;
- 13) przeciwmgłowe tylne - pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla, i przyczepa;
- 14) cofania - pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla;
- 15) obrysowe przednie i tylne - pojazd samochodowy i przyczepa, których szerokość przekracza 2,1 m; nie stosuje się do podwozia samochodu ciężarowego z kabiną w zakresie światła obrysowych tylnych;
- 16) pozycyjne boczne - pojazd samochodowy i przyczepa, których długość przekracza 6 m (długość przyczepy powinna być liczona razem z dyszlem).

2. Przepisów ust. 1:

- 1) pkt 12-15 nie stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1986 r. oraz pojazdu Sił Zbrojnych;
- 2) pkt 16 nie stosuje się do podwozia samochodu ciężarowego z kabiną.

3. Ponadto dopuszcza się wyposażenie w następujące światła:

- 1) drogowe - pojazdu samochodowego innego niż wymieniony w ust. 1 pkt 1;
- 2) przeciwmgłowe przednie - pojazdu samochodowego;
- 3) pozycyjne przednie - przyczepy innej niż wymieniona w ust. 1 pkt 6;
- 4) postojowe - pojazdu samochodowego o długości nieprzekraczającej 6,0 m i szerokości nieprzekraczającej 2,0 m; zabrania się umieszczania tych światła na innych pojazdach;
- 5) odblaskowe boczne - pojazdu samochodowego innego niż wymieniony w ust. 1 pkt 11;
- 6) odblaskowe przednie - pojazdu samochodowego;
- 7) jazdy dziennej - pojazdu samochodowego;
- 8) pozycyjne boczne - pojazdu innego niż wymieniony w ust.1 pkt 16;

9) obrysowe przednie i tylne - pojazdu samochodowego i przyczepy, o szerokości od 1,8 m do 2,1 m oraz podwozia samochodu ciężarowego z kabiną;

10) cofania - przyczepy;

11) awaryjne - motocykla;

12) przeciwmgłowe tylne - motocykla;

13) odblaskowe tylne inne niż trójkątne - przyczepy;

14) oznakowanie odblaskowe konturowe - pojazdu, o którym mowa w § 42 ust. 1.

4. Na wózku bocznym motocykla powinny być umieszczone światła:

1) pozycyjne przednie,

2) pozycyjne tylne,

3) odblaskowe tylne,

4) kierunkowskazów; przepis stosuje się do pojazdu wyprodukowanego po dniu 30 czerwca 1993 r.,

odpowiadające warunkom określonym dla tych światel; światła pozycyjne powinny się włączać i wyłączać równocześnie ze światłami pozycyjnymi motocykla.

5. Na wózku bocznym motocykla zabrania się umieszczania światła drogowego, światła mijania i światła przeciwmgłowego.

§ 13. 1. Światła pojazdu powinny odpowiadać następującym warunkom ogólnym:

1) światła przeznaczone do oświetlania drogi przed pojazdem powinny być umieszczone w sposób umożliwiający łatwą regulację kierunku strumienia świetlnego;

2) osie światel sygnalizacyjnych powinny być równoległe do płaszczyzny jezdni, osie światel odblaskowych bocznych i pozycyjnych bocznych powinny być ponadto prostopadłe do podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu, a osie pozostałych światel sygnalizacyjnych - równoległe do tej płaszczyzny; dopuszcza się odchylenia od powyższych kierunków nie większe niż 3°;

3) światła tego samego rodzaju powinny mieć takie same właściwości świetlne i powinny być umieszczone symetrycznie względem podłużnej płaszczyzny symetrii pojazdu; warunku symetrii rozmieszczenia nie stosuje się do światel oświetlających tylną tablicę rejestracyjną oraz pojedynczych światel cofania i przeciwmgłowych tylnych;

4) nie powinny oślepić innych uczestników ruchu; warunku nie stosuje się do światel drogowych;

5) światła mijania powinny dawać wyraźną granicę światła i cienia;

6) światła czerwone nie powinny być widoczne z przodu, a światła białe (żółte selektywne) - z tyłu, z wyjątkiem światel cofania oraz światel dodatkowych przewidzianych w § 24 ust. 1 pkt 8, § 25 ust. 2, § 26 ust. 3, § 27 ust. 2, § 31 ust. 1 oraz w § 32 ust. 1.

2. Połączenia elektryczne powinny zapewniać, aby:

1) światła pozycyjne przednie i tylne, światła obrysowe (jeśli pojazd jest w nie wyposażony), światła pozycyjne boczne (jeśli pojazd jest w nie wyposażony) i światła oświetlające tylną tablicę rejestracyjną mogły być włączane i wyłączane tylko jednocześnie; warunek ten nie obowiązuje, gdy światła pozycyjne pełnią funkcję światel postojowych lub kiedy światła pozycyjne boczne migają (świecą światłem przerywanym) razem z kierunkowskazami po tej samej stronie pojazdu;

2) światła drogowe, mijania i przeciwmgłowe przednie nie mogły być włączone, jeżeli nie są włączone równocześnie światła wymienione w pkt 1; przepisu nie stosuje się do świateł drogowych lub mijania, kiedy są używane do wysyłania krótkich, przerywanych sygnałów ostrzegawczych.

3. Światła i oznakowanie odblaskowe powinny ponadto odpowiadać warunkom szczegółowym, określonym w załączniku nr 6 do rozporządzenia.

Rozdział 4 Hamulce

§ 14. 1. Pojazd samochodowy, z wyjątkiem motocykla i trzykołowego pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 1 t, wyposaża się w następujące rodzaje układów hamulcowych, zwanych dalej „hamulcami”:

1) hamulec roboczy działający na wszystkie koła - przeznaczony do zmniejszania prędkości pojazdu i zatrzymywania go w sposób niezawodny, szybki i skuteczny, niezależnie od jego prędkości i obciążenia oraz od kąta wzniesienia lub spadku jezdni, z możliwością:

a) regulowania intensywności hamowania,

b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy bez użycia rąk; w odniesieniu do pojazdu inwalidzkiego dopuszcza się użycie jednej ręki;

2) hamulec awaryjny działający na koła co najmniej jednej osi pojazdu, przeznaczony do zatrzymania pojazdu w razie awarii hamulca roboczego, z możliwością:

a) regulowania intensywności hamowania,

b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy z możliwością trzymania kierownicy przynajmniej jedną ręką;

3) hamulec postojowy, przeznaczony do unieruchamiania pojazdu na wzniesieniu i spadku, z możliwością:

a) działania podczas nieobecności kierowcy, przy czym robocze części hamulca powinny pozostawać w położeniu zahamowania za pomocą wyłącznie mechanicznego urządzenia,

b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy;

wyposażenie w hamulec postojowy nie jest wymagane, jeżeli hamulec awaryjny, o którym mowa w pkt 2, spełnia wymagane warunki określone dla hamulca postojowego.

2. Trzykołowy pojazd samochodowy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 1 t powinien być wyposażony w:

1) dwa niezależne hamulce łącznie działające na wszystkie koła;

2) hamulec postojowy działający na koło (koła) co najmniej jednej osi; hamulec ten może mieć wspólne części z jednym z hamulców wymienionych w pkt 1 i powinien być niezależny od hamulca działającego na koło (koła) drugiej osi.

3. Motocykl powinien być wyposażony w dwa niezależne hamulce, z których jeden działa co najmniej na przednie koło (koła), a drugi - co najmniej na tylne koło (koła).

4. Motocykl z bocznym wózkiem powinien być wyposażony w hamulce wymienione w ust. 3, z tym że jeśli skuteczność hamowania spełnia wymagania określone w lp. 2 tabeli załącznika nr 7 do rozporządzenia, o której mowa w § 16 ust. 2, hamulec działający na koło wózka nie jest wymagany.

5. Przyczepa powinna być wyposażona w następujące rodzaje hamulców:

1) hamulec roboczy:

a) spełniający wymagania określone w ust. 1 pkt 1,

b) uruchamiany z miejsca kierowcy jednym ruchem łącznie z hamulcem roboczym pojazdu ciągnącego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 7,

c) zapewniający samoczynne zatrzymanie przyczepy w razie zerwania podczas jazdy połączenia z pojazdem ciągnącym;

2) hamulec postojowy:

a) działający również, gdy przyczepa jest odłączona od pojazdu ciągnącego,

b) uruchamiany z zewnątrz, a w odniesieniu do przyczepy przystosowanej do przewozu osób - uruchamiany również z wnętrza przyczepy; przez uruchamianie rozumie się również zwalnianie hamulca.

6. Przepisu ust. 5 nie stosuje się do:

1) przyczepy lekkiej, pod warunkiem że niezależnie od urządzenia łączącego przyczepa ta ma dodatkowe połączenie (łańcuch, linka), które w razie zerwania głównego urządzenia łączącego będzie zapobiegało dotykaniu jezdni przez dyszel i zapewniało niezbędną kierowność przyczepy; jeżeli jednak dopuszczalna masa całkowita takiej przyczepy jest większa niż połowa masy własnej pojazdu ciągnącego, powinna ona spełniać wymagania określone w ust. 7;

2) jednoosiowej przyczepy dłuźycowej.

7. W przyczepie o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, przeznaczonej do ciągnięcia przez pojazd, którego dopuszczalna masa całkowita wynosi nie mniej niż 1,33 dopuszczalnej masy całkowitej przyczepy, dopuszcza się hamulec roboczy typu bezwładnościowego (najazdowy), działający co najmniej na koła jednej osi; warunek stosuje się również do przyczepy o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 5 t, zarejestrowanej po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1968 r.

8. Przepisu ust. 7 nie stosuje się do naczepy.

§ 15. 1. Hamulce pojazdu powinny zachowywać wymaganą sprawność niezależnie od drgań i wpływów atmosferycznych, na jakie są narażone w normalnych warunkach eksploatacji.

2. Hamulce powinny ponadto odpowiadać następującym warunkom:

1) równoczesne uruchomienie hamulca roboczego i awaryjnego nie może ujemnie wpływać na działanie żadnego z nich, zarówno w przypadku, gdy obydwa hamulce są sprawne, jak i w przypadku uszkodzenia jednego z nich;

2) w przypadku uszkodzenia hamulca roboczego w pojeździe samochodowym powinna być zapewniona możliwość hamowania takiej liczby kół przez działanie na hamulec roboczy, aby skuteczność hamowania nie była mniejsza niż 30% wymaganej skuteczności; w pojeździe, w którym można uzyskać skuteczność hamowania wymaganą dla hamulca awaryjnego, nie wymaga się oddzielnego jego sterowania; przepis stosuje się do zarejestrowanych po raz pierwszy:

a) po dniu 31 grudnia 1969 r. - autobusu o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 5 t i samochodu ciężarowego o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 12 t,

b) po dniu 31 grudnia 1983 r. - pozostałych pojazdów;

3) działanie hamulca roboczego powinno być odpowiednio rozłożone między osie; powinno ono być jednakowe dla kół tej samej osi;

4) zużycie hamulców powinno być łatwo kompensowane systemem ręcznej lub samoczynnej regulacji; elementy układu hamulcowego powinny mieć taki zapas ruchu, aby po nagraniu hamulców lub po osiągnięciu określonego stopnia zużycia okładzin możliwe było hamowanie bez konieczności natychmiastowej regulacji;

5) w przypadku hamulca uruchamianego za pomocą energii znajdującej się w zbiorniku, jeżeli hamowanie z wymaganą skutecznością nie jest możliwe bez użycia zgromadzonej energii, pojazd powinien być wyposażony, poza manometrem, w urządzenie wysyłające świetlne lub akustyczne sygnały, ostrzegające o obniżeniu zapasu energii do poziomu równego lub mniejszego niż 65% normalnego poziomu;

6) w przypadku hamulca pneumatycznego połączenie pojazdu ciągnącego z przyczepą powinno składać się co najmniej z dwóch przewodów (zasilającego i sterującego); przepis stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1985 r.;

7) w przypadku hamulca hydraulicznego zbiorniczek płynu hamulcowego powinien być umieszczony w miejscu łatwo dostępnym dla kontroli.

§ 16. 1. Skuteczność hamowania określa się wskaźnikiem, który jest stosunkiem siły hamowania do siły wynikającej z dopuszczalnej masy całkowitej pojazdu lub stosunkiem opóźnienia hamowania (uzyskanego na drodze poziomej o nawierzchni twardej, suchej i czystej) do przyspieszenia ziemskiego.

2. Wskaźnik skuteczności hamowania nie może być mniejszy niż podany w tabeli „Wskaźniki skuteczności hamowania”, stanowiącej załącznik nr 7 do rozporządzenia.

3. Hamulce uważa się za sprawne, jeżeli wymagana skuteczność jest uzyskiwana bez nadmiernego odchylenia prostoliniowego toru ruchu pojazdu i nadmiernych drgań.

4. Hamulec postojowy powinien zapewniać unieruchomienie całkowicie obciążonego pojazdu na wzniesieniu i spadku o pochyleniu co najmniej 16%, a całkowicie obciążonego zespołu pojazdów - co najmniej 8%.

Rozdział 5 Warunki dodatkowe dla autobusu

§ 17. 1. Liczba miejsc dla pasażerów siedzących i stojących powinna być tak ustalona, aby nie nastąpiło przekroczenie dopuszczalnej masy całkowitej autobusu.

2. Przyjmuje się, że średnia masa jednego pasażera wraz z bagażem wynosi:

1) dla autobusu miejskiego - 68 kg;

2) dla pozostałych autobusów - 71 kg.

§ 18. 1. Autobus powinien być wyposażony w:

1) co najmniej jedno drzwi po prawej stronie, a autobus regularnej miejskiej komunikacji publicznej - co najmniej w dwoje drzwi po prawej stronie, wyposażone w uchwyty lub poręcze; w razie urządzenia oddzielnego przedziału kierowcy przedział ten powinien umożliwiać wyjście na zewnątrz autobusu;

2) wyjścia awaryjne - w przypadku autobusu o długości przekraczającej 6,00 m; dostęp do tych wyjść nie powinien być niczym utrudniony, przy czym siedzenia z oparciem odchylanym oraz z oparciem nie wyższym niż 450 mm nie uważa się za utrudnienie; przepis stosuje się do autobusu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1965 r.;

- 3) dwie gaśnice, z których jedna powinna być umieszczona możliwie blisko kierowcy, a druga - wewnątrz autobusu, w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia; autobus o długości nieprzekraczającej 6,00 m może być wyposażony w jedną gaśnicę;
- 4) zasłonę za miejscem kierowcy, zabezpieczającą przed pogorszeniem widoczności drogi w razie włączenia oświetlenia wnętrza autobusu; przepis stosuje się do autobusu miejskiego używanego w komunikacji miejskiej lub miejskiej i podmiejskiej o długości przekraczającej 6,00 m;
- 5) apteczkę doraźnej pomocy;
- 6) ogumione koło zapasowe;
- 7) urządzenie do oświetlania wnętrza;
- 8) zasłony w bocznych oknach, jeżeli nie jest wyposażony w szyby przeciwsłoneczne;
- 9) urządzenie służące do dawania sygnałów z wnętrza autobusu do kierowcy, jeżeli znajduje się on w oddzielnym pomieszczeniu;
- 10) lusterko wewnętrzne zapewniające kierowcy widoczność wnętrza autobusu;
- 11) bagażnik urządzony w taki sposób, aby umieszczony w nim bagaż był zabezpieczony przed wypadnięciem, uszkodzeniem lub zanieczyszczeniem;
- 12) napis wskazujący dopuszczalną liczbę miejsc do siedzenia i do stania;
- 13) tablice kierunkowe - na autobusie regularnej komunikacji publicznej;
- 14) materiały wnętrza pomieszczenia pasażerskiego o prędkości spalania nie większej niż 100 mm/min zgodnie z przepisami o homologacji pojazdów; przepisu nie stosuje się do autobusu o całkowitej liczbie miejsc dla pasażerów mniejszej niż 22 oraz autobusu z miejscami do stania.

2. Przepisu ust. 1 pkt 5, 6, 8 i 11 nie stosuje się do autobusu miejskiego używanego w komunikacji miejskiej lub miejskiej i podmiejskiej.

3. Ponadto autobus może być wyposażony w:

- 1) dachowe wyjścia awaryjne;
- 2) światło przeznaczone do oświetlania stopni drzwi.

§ 19. 1. Liczba wyjść awaryjnych, o których mowa w § 18 ust.1 pkt 2, nie może być mniejsza niż:

- 1) przy liczbie miejsc dla pasażerów nie większej niż 22 - trzy;
- 2) przy liczbie miejsc dla pasażerów większej niż 22, lecz nie większej niż 35 - cztery; dwa z prawej i dwa z lewej strony albo dwa z prawej strony, jedno z lewej i jedno z tyłu;
- 3) przy liczbie miejsc dla pasażerów większej niż 35 - pięć; dwa z prawej strony, dwa z lewej strony i jedno z tyłu albo trzy z prawej strony i dwa z lewej strony.

2. Jeżeli miejsce kierowcy znajduje się w pomieszczeniu niepołączonym drzwiami z pomieszczeniem dla pasażerów, pomieszczenie takie powinno być wyposażone w wyjście awaryjne w innej ścianie niż drzwi wejściowe niezależnie od wyjść awaryjnych dla pasażerów, o których mowa w ust. 1.

§ 20. Światło przeznaczone do oświetlania stopni drzwi, o których mowa w § 18 ust. 3 pkt 2, powinno odpowiadać następującym warunkom:

1) liczba: co najmniej jedno;

2) barwa: biała;

3) rozmieszczenie: nad górną krawędzią drzwi lub przy stopniach;

4) połączenia elektryczne: włączenie światła powinno nastąpić po otwarciu drzwi lub równocześnie z ich otwarciem, a wyłączenie powinno nastąpić równocześnie z zamknięciem drzwi; działanie tego oświetlenia może być uzależnione od włączenia światel pozycyjnych pojazdu.

§ 21. 1. Autobus regularnej komunikacji publicznej powinien być wyposażony w tablice kierunkowe, o których mowa w § 18 ust.1 pkt 13: czołową i boczną, przy czym autobus ten kursujący na linii oznaczonej numerem lub literą - również w tylną i wewnętrzną.

2. Przepisy § 17, § 18 ust. 1 pkt 1-3, 5-9, 11 i 12 oraz ust. 3, § 19 i § 20 stosuje się odpowiednio również do przyczepy przystosowanej do przewozu osób.

§ 22. 1. Autobus szkolny powinien być tak zbudowany, aby:

1) miejsce kierowcy nie znajdowało się w kabinie wydzielonej z przestrzeni pasażerskiej;

2) drzwi spełniały następujące wymagania:

a) były zdalnie sterowane z miejsca kierowcy; przepisu nie stosuje się do drzwi tylnych, o ile istnieją,

b) możliwe było zablokowanie ich otwarcia od wewnątrz z miejsca kierowcy; funkcja ta nie może ograniczać działania układu awaryjnego otwierania drzwi,

c) były automatycznie blokowane, gdy pojazd porusza się z prędkością przekraczającą 5 km/h,

d) otwarcie drzwi było sygnalizowane przerywanym sygnałem akustycznym o nieprzenikliwym dźwięku wewnątrz autobusu; funkcja ta może być wyłączona, gdy autobus nie przewozi dzieci,

e) spełniały warunek zapobiegania niebezpieczeństwu odniesienia obrażeń przez pasażera spowodowanych ruchem drzwi i jego uwięzieniem podczas ich zamykania, poprzez zastosowanie mechanizmu samopowrotu, szerokich i miękkich uszczelek lub innych podobnych rozwiązań;

3) był wyposażony w:

a) miejsce z przodu i z tyłu wewnątrz pojazdu przeznaczone na umieszczenie tablicy „AUTOBUS SZKOLNY” określonej w przepisach w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów,

b) miejsce z przodu i z tyłu po lewej stronie pojazdu na wysokości od 60 cm do 180 cm od powierzchni jezdni przeznaczone na umieszczenie tablicy ze znakiem „STOP”, określonej w przepisach w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów, wyposażone w urządzenie uwidaczniające tę tablicę sterowane z miejsca kierowcy; działanie urządzenia powinno być automatyczne po otwarciu drzwi autobusu i sygnalizowane kierowcy lampką kontrolną koloru czerwonego; powinna istnieć możliwość wyłączenia tej funkcji,

c) miejsce z przodu i z tyłu po lewej stronie pojazdu przeznaczone na umieszczenie kwadratowej tablicy barwy żółtej z symbolem dzieci barwy czarnej określonej w przepisach w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów; miejsce z tyłu pojazdu powinno być oświetlone, z możliwością wyłączenia oświetlenia z miejsca kierowcy,

d) ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy, o którym mowa w § 38 ust. 1, włączający się wraz ze światłami awaryjnymi automatycznie przy otwartych drzwiach; powinna istnieć możliwość wyłączenia tej funkcji przez kierowcę,

e) sygnał akustyczny ostrzegający na zewnątrz o cofaniu pojazdu,

f) urządzenie zapobiegające przed ruszeniem pojazdu z otwartymi drzwiami, także na pochyłościach;

4) okna uniemożliwiały wychylenie się na zewnątrz;

5) liczba miejsc stojących nie przekraczała 25% liczby siedzeń, przy czym dopuszcza się zwiększenie tej liczby o 4, w przypadku gdy w przestrzeni, o której mowa w pkt 6, nie jest przewożony pasażer na wózku inwalidzkim; powierzchnią przeznaczoną na miejsca stojące może być powierzchnia, nad którą wysokość wolnej przestrzeni wynosi co najmniej 190 cm lub co najmniej 180 cm w przypadku części przejścia usytuowanego ponad tylną oś i za nią;

6) istniała oznakowana przestrzeń przeznaczona dla pasażera niepełnosprawnego na wózku inwalidzkim, taka, która:

a) umożliwia przewóz co najmniej jednej osoby na wózku inwalidzkim tyłem do kierunku jazdy,

b) jest wyposażona w pas bezpieczeństwa ze zwijaczem i blokadą, umożliwiającą zapięcie pasażera wraz z wózkiem, a dostęp do niej jest zapewniony przez urządzenie do załadunku i wyładunku będące na wyposażeniu autobusu;

w przestrzeni tej mogą być umieszczone siedzenia składane, o ile zachowane będą powyższe warunki, gdy siedzenia są złożone;

7) siedzenia miały następujące cechy:

a) były skierowane do przodu; wymagania tego nie stosuje się do składanych siedzeń, o których mowa w pkt 6; siedzenia skierowane do przodu powinny być wyposażone w pasy bezpieczeństwa,

b) siedzenia skrajne były wyposażone w elementy zabezpieczające pasażerów przed przemieszczeniem w bok,

c) miejsca do siedzenia miały wymiary i rozmieszczenie określone w tabeli nr 1 „Wymiary i rozmieszczenie siedzeń w autobusie szkolnym”, zamieszczonej w załączniku nr 8 do rozporządzenia.

2. Przyjmuje się, z zastrzeżeniem ust. 3, że masa pasażera w autobusie szkolnym wynosi 68 kg, a w przypadku pasażerów stojących, w sytuacji, o której mowa w ust. 3 pkt 2, przyjmuje się wartość średnią ważoną masy pasażera wynikającą z zastosowanych wymiarów siedzeń.

3. Dopuszcza się:

1) siedzenia o wymiarach (rozmieszczeniu), w zależności od wieku/masy pasażerów, określone w tabeli nr 2 „Wymiary i rozmieszczenie siedzeń w autobusie szkolnym”, zamieszczonej w załączniku nr 8 do rozporządzenia;

2) stosowanie siedzeń o różnych wymiarach i rozmieszczeniu w tej samej przestrzeni pasażerskiej;

3) wyposażenie autobusu w demontowane siedzenia, zamocowane w przestrzeni, o której mowa w ust.1 pkt 6, pod warunkiem że takie siedzenia mogą być łatwo usunięte.

Rozdział 6

Warunki dodatkowe dla autobusu o dopuszczalnej prędkości do 100 km/h

§ 23. 1. Stosunek mocy maksymalnej silnika autobusu do dopuszczalnej masy całkowitej powinien wynosić co najmniej 11 kW/t.

2. Autobus powinien być typu homologowanego w zakresie hamowania według Regulaminu nr 13 EKG ONZ zgodnie co najmniej z 06 serią poprawek.

3. Autobus powinien być przebadany przez producenta z wynikiem pozytywnym w zakresie stateczności ruchu po rozerwaniu jednej z opon kół osi przedniej.

4. Autobus powinien być wyposażony w:

- 1) przyrząd kontrolny - tachograf samochodowy o zakresie pomiarowym co najmniej do 125 km/h;
- 2) ogranicznik prędkości o nastawionej prędkości granicznej 100 km/h;
- 3) opony o głębokości rzeźby bieżnika co najmniej 3 mm;
- 4) opony homologowane według Regulaminu nr 54 EKG ONZ; nie dopuszcza się opon bieżnikowanych na osiach z kołami pojedynczymi, o ile nie są osiami składowymi osi wielokrotnych, oraz opon o pogłębionych (nacinanych) rowkach bieżnika;
- 5) siedzenia wyściełane o wysokości oparcia co najmniej 650 mm, a w przypadku siedzeń w ostatnim rzędzie - 560 mm;
- 6) pasy bezpieczeństwa co najmniej dwupunktowo mocowane, automatycznie blokujące się, ze zwiączkami na siedzeniach, przed którymi nie ma innych siedzeń, oraz na siedzeniu kierowcy; punkty kotwiczenia pasów powinny spełniać wymagania Regulaminu nr 14 EKG ONZ; w pobliżu takich siedzeń powinno być oznakowanie nakazujące zapięcie pasów;
- 7) siedzenia homologowane według Regulaminu nr 17 lub spełniające wymagania Regulaminu nr 80 EKG ONZ oraz w pasy bezpieczeństwa na wszystkich siedzeniach, przy czym punkty kotwiczenia pasów powinny spełniać wymagania Regulaminu nr 14 EKG ONZ; przepis stosuje się do zarejestrowanych po raz pierwszy:
 - a) autobusu nowego typu - po dniu 31 grudnia 1998 r.,
 - b) pozostałych autobusów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3,5 t - po dniu 30 września 1999 r.;
- 8) wyściełane podłokietniki na skraju każdego zespołu dwóch siedzeń uniemożliwiające przemieszczanie się pasażerów na boki;
- 9) przegrodę zabezpieczającą kierowcę przed uderzeniem z tyłu;
- 10) urządzenia zabezpieczające bagaż przed przemieszczaniem się w przestrzeni pasażerskiej.

Rozdział 7

Warunki dodatkowe dla taksówki

§ 24. 1. Taksówkę wyposaża się w:

- 1) taksometr z ważnym dowodem legalizacji;
- 2) co najmniej dwa miejsca dla pasażerów, a taksówkę bagażową - co najmniej w jedno miejsce dla pasażera;
- 3) co najmniej dwoje drzwi z każdego boku nadwozia lub dwoje drzwi z prawej strony, jedno z lewej strony i jedno z tyłu nadwozia; przepisu nie stosuje się do taksówki bagażowej;
- 4) pomieszczenie na podręczny bagaż pasażerów taksówki osobowej;
- 5) gaśnicę umieszczoną w miejscu łatwo dostępnym w razie potrzeby jej użycia;
- 6) apteczkę doraźnej pomocy;
- 7) ogumione koło zapasowe;
- 8) dodatkowe światło z napisem „TAXI”, odpowiadające następującym warunkom:

a) rozmieszczenie: na dachu,

b) barwa: biała lub żółta samochodowa z czarnymi napisami widocznymi z przodu i z tyłu pojazdu; w taksówce bagażowej napis może być widoczny tylko z przodu pojazdu,

c) połączenia elektryczne: światło może być włączone wówczas, gdy taksometr jest wyłączony, niezależnie od włączenia innych świateł i położenia urządzenia umożliwiającego pracę silnika; włączenie lub wyłączenie taksometru powinno powodować równoczesne odpowiednio wyłączenie lub włączenie światła,

d) powinno być widoczne po zapadnięciu zmroku z odległości co najmniej 50 m przy dobrej przejrzystości powietrza.

2. Dopuszcza się uzupełnienie światła, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, o dwa światła migające barwy żółtej samochodowej, umieszczone po obu stronach lampy we wspólnej obudowie. Światła te mogą być włączane i wyłączane odrębnym wyłącznikiem przez kierowcę taksówki w razie zagrożenia jego bezpieczeństwa.

3. Dopuszcza się stosowanie dodatkowych lamp z napisami określającymi firmę, jej telefon lub inne dane dodatkowo identyfikujące taksówkę, odpowiadających następującym warunkom:

1) rozmieszczenie: na dachu, symetrycznie z lewej i z prawej strony światła z napisem „TAXI”;

2) barwa: biała lub żółta samochodowa;

3) nie mogą one utrudniać czytelności i widoczności napisu „TAXI”.

4. Dopuszcza się stosowanie dodatkowych oznaczeń zawierających nazwę miejscowości, herb miejscowości, numer boczny oraz inne oznaczenia identyfikujące miejscową taksówkę, pod warunkiem że są one zgodne z ustaleniami obowiązującymi na obszarze danych gmin lub związku komunalnego.

Rozdział 8

Warunki dodatkowe dla pojazdu samochodowego uprzywilejowanego

§ 25. 1. Pojazd samochodowy uprzywilejowany wyposaża się w sygnały ostrzegawcze:

1) dźwiękowy;

2) świetlny błyskowy.

2. Pojazd samochodowy uprzywilejowany może być ponadto wyposażony w umieszczone na zewnątrz dodatkowe światło barwy białej lub żółtej selektywnej, umocowane w sposób umożliwiający zmianę kierunku strumienia świetlnego (szperacz); światło to powinno być włączane i wyłączane niezależnie od innych świateł.

§ 26. 1. Urządzenia wysyłające ostrzegawcze sygnały dźwiękowe powinny spełniać następujące wymagania:

1) wysyłać sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie;

2) fale dźwiękowe powinny być wysyłane co najmniej do przodu, a oś ich rozchodzenia się powinna być równoległa do podłużnej osi symetrii pojazdu; dopuszcza się odchylenie od tego kierunku nie większe niż 15°;

3) być tak sterowane, aby ich włączenie nie było możliwe bez równoczesnego włączenia sygnału świetlnego.

2. Ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy powinien odpowiadać następującym warunkom:

- 1) liczba świateł: co najmniej jedno, lecz nie więcej niż sześć;
- 2) rozmieszczenie świateł: na dachu nadwozia (kabiny); dopuszcza się umieszczenie świateł w innym miejscu, przy zapewnieniu wymaganej widoczności sygnału;
- 3) barwa światła: niebieska;
- 4) włączanie świateł błyskowych powinno być niezależne od położenia urządzenia umożliwiającego pracę silnika oraz od włączenia sygnałów dźwiękowych;
- 5) powinien być widoczny z każdej strony pojazdu z odległości co najmniej 150 m przy oświetleniu słonecznym i nie powinien oślepić innych uczestników ruchu.

3. Pojazd może być dodatkowo wyposażony w sygnały świetlne błyskowe barwy czerwonej, odpowiadające warunkom określonym w ust. 2 pkt 1, 2 i 4, widoczne co najmniej z przodu i z tyłu pojazdu z odległości co najmniej 150 m przy oświetleniu słonecznym i nieoślepiające innych uczestników ruchu.

§ 27. 1. Pojazd samochodowy straży pożarnej - pożarniczy, z wyjątkiem pojazdu wymienionego w ust. 2, powinien mieć barwę czerwieni sygnałowej, błotniki zaś i zderzaki - barwę białą. Dopuszcza się pojazd pożarniczy o barwie khaki, również w odniesieniu do błotników i zderzaków.

2. Samochód osobowy operacyjny straży pożarnej z nadwoziem zamkniętym powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy czerwieni sygnałowej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy „STRAŻ” barwy białej lub czerwonej. Na dachu pojazdu może być umieszczony świetlny napis „STRAŻ” barwy czerwonej na białym tle.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą pojazdu wojskowej straży pożarnej.

§ 28. 1. Karetka sanitarna powinna mieć barwę białą, kremową lub żółtą samochodową z niebieskim pasem wyróżniającym; dla karetki reanimacyjnej dopuszcza się dodatkowo pasy wyróżniające barwy czerwonej, umieszczone wokół dachu oraz bezpośrednio pod pasem barwy niebieskiej.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do wojskowej karetki sanitarnej, która powinna być oznakowana emblematem czerwonego krzyża na białym tle, umieszczonym co najmniej na każdym boku pojazdu; karetka ta może być również oznakowana pasem wyróżniającym barwy niebieskiej.

§ 29. Pojazd górniczego pogotowia ratunkowego powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy czerwonej.

§ 30. Pojazd jednostki ratownictwa chemicznego powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy srebrzystej.

§ 31. 1. Pojazd Policji, z wyjątkiem motocykla, powinien posiadać niebiesko-granatową barwę nadwozia oraz powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy białej i umieszczonym po obu stronach pojazdu napisem „POLICJA” barwy białej, z zastrzeżeniem ust. 2. Na dachu pojazdu może być umieszczony świetlny napis „POLICJA” barwy niebieskiej na białym tle; napis „POLICJA” barwy białej może być także umieszczony z przodu i z tyłu pojazdu, przy czym napis z przodu może być odwrócony (lustrzany).

2. Samochód osobowy Policji o liczbie miejsc siedzących nie większej niż 5 i rodzaju nadwozia sedan, hatchback, kombi lub coupe powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy białej odbłaskowej; drzwi boczne powinny mieć kolor biały nieodbłaskowy; na pasie wyróżniającym drzwi bocznych przednich powinien być umieszczony napis „POLICJA” w kolorze niebiesko-granatowym odbłaskowym, w odcieniu koloru nadwozia.

3. W wyjątkowym przypadku może uczestniczyć w ruchu pojazd Policji niespełniający warunków określonych w ust. 1 i 2 oraz w § 26 ust. 1 pkt 2.

4. Motocykl Policji powinien mieć błotniki barwy białej. Z przodu motocykla powinien być umieszczony napis „POLICJA”.

5. Pojazd Inspekcji Transportu Drogowego powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy białej odblaskowej i umieszczonym po obu stronach pojazdu napisem „INSPEKCJA TRANSPORTU DROGOWEGO”. Na dachu pojazdu może być umieszczony świetlny napis „INSPEKCJA TRANSPORTU DROGOWEGO” barwy czarnej na białym tle; napis „INSPEKCJA TRANSPORTU DROGOWEGO” barwy czarnej może być także umieszczony z przodu i z tyłu pojazdu, przy czym napis z przodu może być odwrócony (lustrzany).

6. W wyjątkowym przypadku może uczestniczyć w ruchu pojazd Inspekcji Transportu Drogowego niespełniający warunków określonych w ust. 5 i § 26 ust.1 pkt 2.

§ 32. 1. Pojazd Straży Granicznej, z wyjątkiem motocykla, powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy jasnozielonej oraz umieszczonym po obu stronach pojazdu napisem „STRAŻ GRANICZNA” barwy jasnozielonej. Na dachu pojazdu może być umieszczony świetlny napis „STRAŻ GRANICZNA” barwy jasnozielonej na białym tle.

2. W wyjątkowym przypadku może uczestniczyć w ruchu pojazd Straży Granicznej niespełniający warunków określonych w ust. 1 i § 26 ust. 1 pkt 2.

3. Motocykl Straży Granicznej powinien mieć błotniki barwy jasnozielonej; z przodu motocykla powinien być umieszczony napis „SG” barwy jasnozielonej.

§ 33. 1. Pojazd Sił Zbrojnych inny niż wymieniony w § 27 ust. 3 i § 28 ust. 2, z wyjątkiem motocykla, powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy białej. Po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy barwy białej, określające jego przynależność do określonego organu wojskowego.

2. Motocykl Sił Zbrojnych powinien mieć błotniki barwy białej. Z przodu motocykla powinien być umieszczony napis barwy khaki, określający jego przynależność do określonego organu wojskowego.

§ 34. 1. Pojazd Służby Więziennej powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy granatowej; po obu stronach pojazdu powinny być umieszczone napisy „SW” barwy białej lub granatowej.

2. W wyjątkowym przypadku może uczestniczyć w ruchu pojazd Służby Więziennej niespełniający warunków określonych w ust. 1 i w § 26 ust. 1 pkt 2.

§ 35. Inny pojazd uprzywilejowany na podstawie zezwolenia wydanego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych powinien być oznakowany pasem wyróżniającym barwy pomarańczowej.

§ 36. Pasy wyróżniające o szerokości 8-15 cm, z zastrzeżeniem § 28 ust. 1, powinny być umieszczone wokół pojazdu poniżej dolnej krawędzi okien.

§ 37. Oznakowanie określone w § 27-35 nie może być stosowane na pojeździe innym niż pojazd, dla którego zostało ono określone.

Rozdział 9

Warunki dodatkowe dla pojazdu samochodowego przeznaczonego do wykonywania czynności na drodze oraz dla innego pojazdu samochodowego, na który ze względu na bezpieczeństwo ruchu należy zwracać szczególną uwagę

§ 38. 1. Pojazd samochodowy przeznaczony do wykonywania czynności na drodze, pojazd pomocy drogowej i ciągnik balastowy ciągnący przyczepę o szerokości przekraczającej 2,55 m powinny być wyposażone w ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy barwy żółtej samochodowej, widoczny ze wszystkich stron pojazdu z odległości co najmniej 150 m przy dobrej przejrzystości powietrza i niepowodujący oślepiania innych uczestników ruchu oraz odpowiadający warunkom określonym w § 26 ust. 2 pkt 1, 2 i 4.

2. Pojazd pomocy drogowej powinien posiadać:

1) kabinę kierowcy lub nadwozie barwy żółtej lub oznaczone pasem wyróżniającym barwy żółtej spełniającym warunki, o których mowa w § 36;

2) nadwozie konstrukcyjnie przeznaczone do przewozu uszkodzonych pojazdów lub być wyposażony w:

a) hol giętki do holowania motocykla i hol sztywny do holowania pojazdu,

b) ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy barwy żółtej, o konstrukcji umożliwiającej umieszczenie na pojeździe holowanym,

c) dodatkowy zestaw świateł tylnych przeznaczony do umieszczania na pojeździe holowanym w przypadku tymczasowego zakrycia świateł pojazdu holującego.

§ 39. 1. Części urządzeń zamontowanych na pojeździe, wystające poza obrys pojazdu, powinny być oznakowane pasami barwy na przemian białej i czerwonej.

2. Części, o których mowa w ust. 1, powinny być wyposażone w:

1) światło barwy białej, widoczne z przodu i z boków pojazdu - jeżeli część wystaje poza przedni obrys pojazdu na odległość większą niż 1 m;

2) światło barwy czerwonej, widoczne z tyłu pojazdu - jeżeli część wystaje poza tylny obrys pojazdu na odległość większą niż 1 m;

3) światło barwy białej, widoczne z przodu pojazdu, i barwy czerwonej, widoczne z tyłu pojazdu - jeżeli część wystaje poza boczny obrys pojazdu na odległość większą niż 40 cm od zewnętrznych krawędzi powierzchni świetlnych przednich lub tylnych świateł pozycyjnych.

3. Światła, o których mowa w ust. 2, powinny włączać się i wyłączać jednocześnie ze światłami pozycyjnymi pojazdu oraz nie powinny oślepiać innych uczestników ruchu.

Rozdział 10

Warunki dodatkowe dla samochodu ciężarowego przystosowanego do przewozu osób

§ 40. 1. Samochód ciężarowy przewożący osoby poza kabiną kierowcy i pomieszczenie przystosowane do przewozu osób odpowiadają następującym warunkom:

1) nadwozie powinno być rodzaju furgon albo skrzyniowe kryte opończę;

2) wysokość burt nadwozia skrzyniowego nie może być mniejsza niż 1100 mm;

3) odchylane burty boczne powinny być krótko spięte, a tylna burta zabezpieczona przed samoczynnym lub niezamierzonym otwarciem.

2. Samochód ciężarowy przewożący osoby poza kabiną kierowcy i pomieszczenie przystosowane do przewozu osób powinny być wyposażone w:

1) stopnie lub drabinkę z poręczą, zapewniającą bezpieczne wsiadanie i wysiadanie;

2) oświetlenie wnętrza;

3) okienka służące do oświetlania i do przewietrzania wnętrza, jeżeli nie ma innych wywietrzników;

4) przymocowane ławki o długości co najmniej 400 mm na jedną osobę i szerokości (głębokości) nie mniejszej niż 300 mm; odstęp między dwiema sąsiednimi ławkami ustawionymi jedna za drugą nie powinien być mniejszy niż 650 mm, a ustawionymi naprzeciw - 900 mm, wliczając w to szerokość (głębokość) jednej ławki;

5) urządzenie sygnalizacyjne (światłne lub akustyczne) zapewniające łączność przewożonych osób z kierowcą;

6) apteczkę doraźnej pomocy;

7) ogumione koło zapasowe; koło to może być umieszczone na powierzchni ładunkowej, jeżeli konstrukcja samochodu przewiduje umieszczenie tam tego koła;

8) dwie gaśnice, z których jedna powinna być umieszczona możliwie blisko kierowcy, a druga wewnątrz przestrzeni przeznaczonej do przewozu osób.

3. Samochód ciężarowy przewożący osoby poza kabiną kierowcy lub pomieszczeniem do tego przeznaczonym powinien być oznakowany:

1) z przodu - napisem „PRZEWÓZ OSÓB” barwy czarnej na białym tle, umieszczonym na prostokątnej tablicy o powierzchni co najmniej 800 cm²;

2) z tyłu - znakiem określającym dopuszczalną prędkość.

4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się do pojazdu przewożącego konwojentów, drużyny robocze i osoby wykonujące czynności ładunkowe oraz pojazdu Sił Zbrojnych, Służby Więziennej, organów i jednostek organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

5. Przepisy ust. 2 i ust. 3 pkt 2 stosuje się do przyczepy przystosowanej do przewozu osób.

Rozdział 11

Warunki dodatkowe dla pojazdu przystosowanego do zasilania gazem

§ 41. Pojazd przystosowany do zasilania gazem powinien odpowiadać warunkom określonym w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

Rozdział 12

Warunki dodatkowe dla pojazdu długiego i ciężkiego

§ 42. 1. Pojazd lub zespół pojazdów, którego długość przekracza 12 m albo dopuszczalna masa całkowita przekracza 16 t, z wyłączeniem autobusu i ciągnika siodłowego, oznacza się z tyłu w sposób określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do autobusu przegubowego klasy II i III określonej w przepisach o homologacji pojazdów.

Rozdział 13

Warunki dodatkowe dla pojazdu przeznaczonego do nauki jazdy i egzaminowania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania

§ 43. 1. Pojazd silnikowy przeznaczony do nauki jazdy i egzaminowania, z zastrzeżeniem ust. 2, powinien być wyposażony w:

- 1) przyrząd kontrolny - tachograf samochodowy; przepis stosuje się do pojazdów wymienionych w ust. 4 pkt 5-8 i 11;
- 2) układ hamulcowy posiadający urządzenia przeciwblokujące koła jezdne; przepis stosuje się do pojazdów wymienionych w ust. 4 pkt 5-8 i 11;
- 3) dodatkowy pedał hamulca roboczego, który umożliwi przejęcie sterowania układem hamulcowym;
- 4) dodatkowe lusterka zewnętrzne: prawe i lewe;
- 5) dodatkowe lusterko wewnętrzne;
- 6) ogrzewaną tylną szybę; przepis stosuje się do samochodu osobowego;
- 7) apteczkę doraźnej pomocy;
- 8) ogumione koło zapasowe.

2. Przepisów ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) motocykla, trójkołowego lub czterokołowego pojazdu samochodowego o masie własnej nieprzekraczającej 550 kg;
- 2) pojazdu osoby niepełnosprawnej posiadającej orzeczenie lekarskie z adnotacją, że może prowadzić pojazd silnikowy po przystosowaniu go do określonego rodzaju schorzenia.

3. Dopuszcza się wyposażenie pojazdu przeznaczonego do nauki jazdy i egzaminowania w inne dodatkowe urządzenia powtarzające istniejące mechanizmy sterowania i kierowania pojazdem.

4. Pojazd przeznaczony do nauki jazdy i egzaminowania w zakresie danej kategorii prawa jazdy powinien odpowiadać następującym warunkom:

- 1) motocykl w zakresie kategorii A powinien:
 - a) być wyposażony w silnik o pojemności przekraczającej 120 cm³,
 - b) osiągać prędkość co najmniej 100 km/h;
- 2) motocykl w zakresie kategorii A1 powinien być wyposażony w silnik:
 - a) o pojemności co najmniej 75 cm³,
 - b) o mocy nieprzekraczającej 11 kW;
- 3) samochód osobowy w zakresie kategorii B powinien mieć długość przekraczającą 3,5 m i osiągać prędkość co najmniej 100 km/h;
- 4) trójkołowy lub czterokołowy pojazd samochodowy w zakresie kategorii B1 powinien:
 - a) mieć masę własną nieprzekraczającą 550 kg,
 - b) osiągać prędkość co najmniej 60 km/h;
- 5) samochód ciężarowy w zakresie kategorii C powinien:
 - a) mieć dopuszczalną masę całkowitą co najmniej 12 t,
 - b) mieć długość co najmniej 8 m,
 - c) mieć szerokość co najmniej 2,40 m,

d) osiągać prędkość co najmniej 80 km/h,

e) być wyposażony w skrzynię biegów z co najmniej 8 przełożeniami w jeździe do przodu,

f) posiadać skrzynię ładunkową zamkniętą o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak kabina,

g) mieć rzeczywistą masę całkowitą co najmniej 10 t;

6) samochód ciężarowy w zakresie kategorii C1 powinien:

a) mieć dopuszczalną masę całkowitą co najmniej 4 t,

b) mieć długość co najmniej 5 m,

c) osiągać prędkość co najmniej 80 km/h,

d) posiadać skrzynię ładunkową zamkniętą o szerokości i wysokości co najmniej takiej samej jak kabina;

7) autobus w zakresie kategorii D powinien:

a) być przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 17 osób łącznie z kierowcą,

b) mieć długość co najmniej 10 m,

c) mieć szerokość co najmniej 2,40 m,

d) osiągać prędkość co najmniej 80 km/h;

8) autobus w zakresie kategorii D1 powinien:

a) być przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 17 osób łącznie z kierowcą,

b) mieć długość co najmniej 5 m,

c) mieć dopuszczalną masę całkowitą co najmniej 4 t,

d) osiągać prędkość co najmniej 80 km/h;

9) zespół pojazdów w zakresie kategorii B+E powinien mieć dopuszczalną masę całkowitą powyżej 3,5 t i składać się z pojazdu samochodowego o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 t, z wyjątkiem autobusu lub motocykla oraz przyczepy, której:

a) skrzynia ładunkowa powinna być zamknięta i posiadać szerokość i wysokość co najmniej taką jak pojazd lub nieznacznie węższą, o ile widoczność do tyłu jest możliwa wyłącznie przy użyciu lusterek zewnętrznych pojazdu,

b) dopuszczalna masa całkowita wynosi co najmniej 1 t,

c) rzeczywista masa całkowita wynosi co najmniej 800 kg;

10) zespół pojazdów w zakresie kategorii C+E powinien składać się z samochodu ciężarowego, o którym mowa w pkt 5, i przyczepy o długości co najmniej 7,5 m, przy czym zespół pojazdów powinien:

a) mieć dopuszczalną masę całkowitą co najmniej 20 t,

b) mieć szerokość co najmniej 2,40 m,

c) osiągać prędkość co najmniej 80 km/h,

d) mieć rzeczywistą masę całkowitą co najmniej 15 t;

11) ciągnik siodłowy z naczepą w zakresie kategorii C+E powinien:

a) mieć długość co najmniej 14 m,

b) być wyposażony w skrzynię biegów z co najmniej 8 przełożeniami w jeździe do przodu,

c) jako zespół pojazdów spełniać warunki określone w pkt 10 lit. a-d;

12) zespół pojazdów w zakresie kategorii C1+E powinien składać się z samochodu ciężarowego, o którym mowa w pkt 6, oraz przyczepy, której:

a) dopuszczalna masa całkowita wynosi co najmniej 1,25 t,

b) skrzynia ładunkowa powinna być zamknięta i posiadać szerokość i wysokość co najmniej taką samą jak kabina lub nieznacznie węższą, o ile widoczność do tyłu jest możliwa wyłącznie przy użyciu lusterek zewnętrznych samochodu,

c) rzeczywista masa całkowita wynosi co najmniej 800 kg;

13) zespół pojazdów, o którym mowa w pkt 12, powinien osiągać prędkość co najmniej 80 km/h i mieć długość co najmniej 8 m;

14) zespół pojazdów w zakresie kategorii D+E powinien składać się z autobusu, o którym mowa w pkt 7, oraz przyczepy, której:

a) dopuszczalna masa całkowita wynosi co najmniej 1,25 t,

b) szerokość wynosi co najmniej 2,40 m,

c) skrzynia ładunkowa powinna być zamknięta i posiadać szerokość i wysokość co najmniej 2 m,

d) rzeczywista masa całkowita wynosi co najmniej 800 kg;

15) zespół pojazdów, o którym mowa w pkt 14, powinien osiągać prędkość co najmniej 80 km/h;

16) zespół pojazdów w zakresie kategorii D1+E powinien składać się z autobusu, o którym mowa w pkt 8, oraz przyczepy, której:

a) dopuszczalna masa całkowita wynosi co najmniej 1,25 t,

b) skrzynia ładunkowa powinna być zamknięta i posiadać szerokość i wysokość co najmniej 2 m,

c) rzeczywista masa całkowita wynosi co najmniej 800 kg;

17) zespół pojazdów, o którym mowa w pkt 16, powinien osiągać prędkość co najmniej 80 km/h;

18) zespół pojazdów w zakresie kategorii T powinien składać się z ciągnika rolniczego i przyczepy wieloosiowej innej niż lekka oraz powinien mieć długość co najmniej 7,5 m;

19) pojazd szynowy w zakresie pozwolenia powinien być wielocłonowy lub stanowić skład tramwajów co najmniej 2-wagonowy.

5. Przepisu ust. 4 pkt 3 nie stosuje się do samochodu osobowego osoby niepełnosprawnej posiadającej orzeczenie lekarskie z adnotacją, że może prowadzić ten pojazd po przystosowaniu go do określonego rodzaju schorzenia.

Dział IV
Warunki techniczne ciągnika rolniczego, leśnego i pojazdu wolnobieżnego oraz przyczepy
przeznaczonej do łączenia z tymi pojazdami

Rozdział 1
Warunki ogólne

§ 44. Ilekroć w niniejszym dziale jest mowa o „pojeździe”, rozumie się przez to ciągnik rolniczy, leśny i pojazd wolnobieżny oraz przyczepę przeznaczoną do łączenia z tymi pojazdami.

§ 45. 1. Ciągnik rolniczy, pojazd wolnobieżny oraz przyczepa przeznaczona do łączenia z tymi pojazdami są zbudowane, wyposażone i utrzymane tak, aby:

1) wystające części, które mogą naruszać stateczność pojazdu lub zagrażać bezpieczeństwu innych uczestników ruchu, mogły być na czas jazdy zdemontowane lub złożone; § 39 stosuje się odpowiednio;

2) poziom hałasu zewnętrznego mierzony podczas postoju pojazdu silnikowego z odległości 0,5 m nie przekraczał 104 dB(A);

3) maksymalna prędkość konstrukcyjna ciągnika rolniczego i leśnego nie przekraczała o więcej niż 3 km/h wartości 40 km/h zmierzonej zgodnie z przepisami o homologacji pojazdów.

2. Do pojazdów, o których mowa w ust.1, stosuje się przepisy § 7 ust. 1 i 7, § 8 ust. 4 pkt 2 i ust. 5, § 9 ust. 1 pkt 2, 3, 5, 6, pkt 7 lit. a, pkt 9 i pkt 12, § 11 ust. 1 pkt 2 oraz § 41.

3. Dopuszczalne jest uczestniczenie w ruchu:

1) pojazdu wolnobieżnego, ciągnika rolniczego z maszyną zawieszoną i przyczepy specjalnej o szerokości nieprzekraczającej 3,00 m;

2) pojazdu z gąsienicowym układem jezdnym, jeżeli:

a) dopuszczalna masa całkowita pojazdu nie przekracza 16 t,

b) nacisk gąsienicy między skrajnymi krawędziami bieżnymi nie przekracza 40 kN (4 t) na 1 m; przy mechanizmie półgąsienicowym lub przy zastosowaniu dwóch gąsienic, jedna za drugą, nacisk ten nie może przekraczać 60 kN (6 t), pod warunkiem że odległość pomiędzy środkami powierzchni styku z jezdnią pierwszej gąsienicy lub kół przedniej osi a środkami powierzchni styku z jezdnią drugiej gąsienicy wynosi co najmniej 3 m,

c) gąsienice nie mają ostrych krawędzi mogących uszkodzić nawierzchnię drogi,

d) prędkość maksymalna jest konstrukcyjnie ograniczona do 10 km/h; przepisu nie stosuje się do pojazdu na gąsienicach gumowych lub z innego tworzywa o odpowiedniej elastyczności, jednak bez elementów metalowych mogących uszkodzić nawierzchnię drogi.

Rozdział 2
Wyposażenie

§ 46. 1. Pojazd silnikowy, o którym mowa w § 44:

1) wyposaża się w:

a) kabinę lub ramę ochronną; przepis stosuje się do zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 1993 r. pojazdu o masie własnej powyżej 800 kg,

b) wycieraczkę przedniej szyby, zapewniającą dostateczne pole widzenia kierowcy; przepis stosuje się do pojazdu wyposażonego w przednią szybę o takich wymiarach i kształcie, że kierowca może obserwować drogę tylko przez tę szybę bez zmiany normalnej pozycji,

c) prędkościomierz lub inne urządzenia umożliwiające odczyt prędkości jazdy co najmniej na najwyższym biegu; przepis stosuje się do zarejestrowanego po dniu 30 września 1993 r. ciągnika rolniczego, którego konstrukcja umożliwia przekroczenie prędkości 25 km/h,

d) co najmniej dwa lusterka zewnętrzne, jedno po lewej, a drugie po prawej stronie pojazdu, zapewniające strefę widoczności drogi do tyłu co najmniej:

- o szerokości 2,5 m w lewo od bocznego obrysu pojazdu ciągniętego w odległości 10 m od oczu kierowcy,

- o szerokości 3,5 m w prawo od bocznego obrysu pojazdu ciągniętego w odległości 30 m od oczu kierowcy, przy czym w odległości 4 m od oczu kierowcy odległość ta powinna wynosić 0,75 m;

2) powinien odpowiadać warunkom określonym w § 10, § 11 ust. 1 pkt 1, pkt 6 lit. b, pkt 12, 13 i 15 oraz w ust. 7 pkt 1 i 4-6.

2. Do przyczepy, o której mowa w § 44, stosuje się przepisy § 11 ust. 1 pkt 1 i 12, ust. 5 oraz ust. 7 pkt 1 i 4-6.

3. Dopuszczalne jest uczestniczenie w ruchu przyczepy lekkiej specjalnej:

1) z kołami nieogumionymi, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1,5 kN na 1 cm szerokości obręczy, przy ograniczeniu prędkości jazdy do 10 km/h;

2) z kołami na pełnych obręczach gumowych, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1 kN na 1 cm szerokości obręczy gumowej, przy ograniczeniu prędkości jazdy do 25 km/h.

4. Dopuszcza się umieszczenie w ciągniku rolniczym i leśnym siedzenia dla pasażera, o ile spełnione są następujące warunki:

1) siedzenie powinno być tak umieszczone, aby pasażer nie był narażony na niebezpieczeństwo i nie stwarzał ograniczenia w kierowaniu ciągnikiem;

2) siedzenie powinno być wyposażone w oparcie ustalające boczne i tylne o wysokości co najmniej 200 mm; wymagania tego nie stosuje się, jeżeli oparcie siedzenia jest utworzone przez część kabiny lub ramy ochronnej;

3) poduszka siedzenia powinna być miękka i elastyczna;

4) ciągnik powinien być wyposażony w podnóżek na stopy pasażera oraz uchwyty ręczne umożliwiające dostęp do siedzenia pasażera oraz ułatwiające pasażerowi utrzymanie tej pozycji;

5) siedzenie powinno mieć co najmniej 400 mm szerokości i 300 mm głębokości;

6) oparcie siedzenia powinno mieć wysokość od 200 mm do 250 mm wraz z oparciem bocznym; warunku nie stosuje się do ciągników, w których istnieje zamknięta konstrukcyjnie przestrzeń za siedzeniem pasażera;

7) wolna przestrzeń ponad powierzchnią siedzenia dla pasażera powinna wynosić 920 mm; jeżeli ciągnik spełnia wszystkie wymagania dotyczące ochrony kierowcy, lecz jego konstrukcja uniemożliwia wolną przestrzeń o takim wymiarze, to warunek dotyczący wolnej przestrzeni ponad powierzchnią siedzenia dla pasażera można ograniczyć do 800 mm, o ile część dachu nad siedzeniem pasażera będzie miała właściwe miękkie pokrycie;

8) górna część wolnej przestrzeni nad siedzeniem pasażera może być ograniczona z tyłu i z boków wyłącznie przez promień nieprzekraczający 300 mm, przy czym jako wolną przestrzeń rozumie się w tym przypadku obszar zaczynający się w pionie nad przednim skrajem siedzenia dla pasażera;

9) wyposażenie w siedzenie dla pasażera nie może powodować powiększenia szerokości całkowitej ciągnika.

5. Wymagania ust. 4 dotyczą siedzenia dla pasażera w ciągnikach rolniczych i leśnych mających maksymalną prędkość konstrukcyjną od 6 km/h do 40 km/h i najmniejszy rozstaw kół powyżej 1150 mm.

6. Dopuszcza się umieszczenie w ciągniku rolniczym i leśnym platform ładunkowych, o ile spełnione są następujące warunki:

- 1) środek ciężkości platformy (platform) powinien być położony między osiami ciągnika;
- 2) długość platformy (platform) nie może przekraczać 1,4 razy największego rozstawu kół ciągnika, a jej (ich) szerokość - maksymalnej szerokości ciągnika bez wyposażenia dodatkowego;
- 3) platforma (platformy) powinna być położona symetrycznie względem podłużnej środkowej płaszczyzny ciągnika;
- 4) platforma nie może być położona wyżej niż 150 cm ponad powierzchnią podłoża;
- 5) konstrukcja platformy i sposób jej montażu do ciągnika powinny być takie, aby w normalnych warunkach używania nie powodowała zakłócenia pola widzenia kierującego ciągnikiem i nie ograniczała widoczności urządzeń oświetlenia i sygnalizacji świetlnej;
- 6) platforma powinna być demontowalna, lecz w taki sposób, aby jej przypadkowe odłączenie się od ciągnika było niemożliwe.

Rozdział 3 Światła

§ 47. 1. Do pojazdu, o którym mowa w § 44, stosuje się przepisy § 12 ust. 1 pkt 2-12 i 15, ust. 3 oraz § 13, z tym że:

1) nie wymaga się wyposażenia w światła:

- a) mijania i hamowania „stop” - pojazdu, którego konstrukcja uniemożliwia rozwijanie prędkości przekraczającej 10 km/h,
- b) kierunkowskazów - przyczepy specjalnej, pod warunkiem zachowania widoczności kierunkowskazów pojazdu ciągnącego,
- c) przeciwmgłowe tylne,
- d) cofania;

jeżeli jednak pojazd wyposażony jest w te światła, powinny one odpowiadać określonym dla nich warunkom;

2) dopuszcza się wyposażenie w światła:

- a) obrysowe zamiast pozycyjnych - pojazdu wolnobieżnego i przyczepy specjalnej o asymetrycznej konstrukcji,
- b) o których mowa w § 38 - pojazdu silnikowego o szerokości przekraczającej 2,55 m albo ciągnącego przyczepę przekraczającą tę szerokość,
- c) robocze, przeznaczone do oświetlenia miejsca pracy.

2. Do świateł pojazdu, o którym mowa w niniejszym rozdziale, stosuje się zasady rozmieszczenia określone w § 1 ust. 2-4 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

Rozdział 4 Hamulce

§ 48. 1. Pojazd silnikowy, o którym mowa w § 44, wyposaża się w następujące rodzaje hamulców:

1) hamulec roboczy działający na koła co najmniej jednej osi - przeznaczony do zmniejszania prędkości pojazdu, zatrzymywania go w sposób niezawodny, szybki i skuteczny, niezależnie od jego prędkości, obciążenia oraz kąta wzniesienia lub spadku jezdni, z możliwością:

a) regulowania intensywności hamowania,

b) dokonywania hamowania z miejsca kierowcy, z możliwością trzymania urządzenia kierowniczego przynajmniej jedną ręką; jeżeli hamulec roboczy składa się z lewego i prawego hamulca, powinien być tak urządzony, aby mógł być uruchamiany jednym ruchem; lewy i prawy hamulec powinien mieć samoczynny system regulacji, przy zachowaniu możliwości swobodnej regulacji równomierności działania;

2) hamulec postojowy, o którym mowa w § 14 ust. 1 pkt 3.

2. Przyczepa, o której mowa w § 44, powinna być wyposażona w następujące rodzaje hamulców:

1) hamulec roboczy spełniający wymagania określone w ust. 1 pkt 1 lit. a, a ponadto:

a) uruchamiany z miejsca kierowcy jednym ruchem łącznie z hamulcem roboczym pojazdu ciągnącego, z zastrzeżeniem ust. 3,

b) zapewniający samoczynne zatrzymanie przyczepy w razie zerwania podczas jazdy połączenia z pojazdem ciągnącym;

2) hamulec postojowy:

a) działający również, gdy przyczepa jest odłączona od pojazdu ciągnącego,

b) uruchamiany z zewnątrz przez osoby znajdujące się na drodze; przez uruchamianie rozumie się również zwalnianie hamulca.

3. W przyczepie, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 5 t, dopuszcza się hamulec roboczy:

1) niezależny od hamulca pojazdu ciągnącego, pod warunkiem że urządzenie sterowania hamulcem przyczepy jest umieszczone w pojeździe ciągnącym w taki sposób, aby mogło być łatwo uruchamiane z miejsca kierowcy, albo

2) typu bezwładnościowego (najazdowy).

4. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do przyczepy będącej środkiem transportu, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 1,5 t, oraz przyczepy będącej maszyną przystosowaną do poruszania się po drodze, której dopuszczalna masa całkowita nie przekracza 3 t, pod warunkiem że przyczepa ta ma dodatkowe połączenie (łańcuch, lina), które w razie zerwania urządzenia łączącego zapobiega dotykaniu jezdni przez dyszel i zapewnia niezbędną kierowalność przyczepy.

§ 49. Hamulce pojazdu silnikowego, o którym mowa w § 44, powinny odpowiadać warunkom określonym w § 15 ust. 1 i ust. 2 pkt 4, z tym że:

1) w razie uszkodzenia hamulca roboczego powinna być zapewniona możliwość zahamowania pojazdu przez działanie na hamulec roboczy lub hamulec postojowy ze skutecznością nie mniejszą niż 50% wymaganej skuteczności;

2) w pojeździe o masie własnej nieprzekraczającej 2 t, którego konstrukcja ogranicza prędkość do 25 km/h, dopuszcza się jeden hamulec spełniający funkcje hamulca roboczego i hamulca postojowego, pod warunkiem że w razie uszkodzenia hamulca będzie zapewnione hamowanie co najmniej jednego koła;

3) działanie hamulca roboczego powinno być jednakowe dla kół tej samej osi, a jeżeli hamulec działa na koła więcej niż jednej osi, działanie jego powinno być odpowiednio rozłożone między osie.

§ 50. Układy hamulcowe przyczepy, o której mowa w § 44, powinny odpowiadać warunkom określonym w § 15 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 oraz § 48 ust. 3.

§ 51. 1. Wskaźnik skuteczności hamowania, o którym mowa w § 16 ust. 1, dla pojazdu wymienionego w § 44 nie może być mniejszy niż 27%.

2. Przepisy § 16 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 5

Warunki dodatkowe dla pojazdu wolno poruszającego się

§ 52. 1. Ciągnik rolniczy i pojazd wolnobieżny oraz przyczepa przeznaczona do łączenia z tymi pojazdami powinny być oznakowane trójkątną tablicą wyróżniającą.

2. Tablicy wyróżniającej nie wymaga się, jeżeli pojazd wchodzi w skład zespołu i nie jest w nim ostatnim pojazdem.

3. Tablica wyróżniająca powinna być umieszczona z tyłu pojazdu prostopadle i symetrycznie do jego osi podłużnej oraz prostopadle do powierzchni jezdni; dopuszcza się umieszczenie tablicy po lewej stronie pojazdu, z zachowaniem pozostałych warunków. Wierzchołek trójkąta powinien być skierowany ku górze.

4. Tablica wyróżniająca powinna być umieszczona tak, aby jej dolna krawędź nie była niżej niż 500 mm, a górny wierzchołek - nie wyżej niż 1500 mm od powierzchni jezdni; jeżeli konstrukcja pojazdu uniemożliwia zachowanie tej wysokości - dopuszcza się 2500 mm.

5. Wzór tablicy wyróżniającej pojazd wolno poruszający się określa załącznik nr 11 do rozporządzenia.

6. Pojazd wolnobieżny powinien być wyposażony także w tabliczkę o wymiarach nie mniejszych niż 25 x 15 cm, umieszczoną na prawym boku pojazdu, podającą imię i nazwisko (nazwę) właściciela pojazdu oraz jego adres; jeżeli jeden właściciel posiada kilka pojazdów, na tabliczce należy dodatkowo umieścić numer kolejny pojazdu.

Dział V

Warunki techniczne roweru, motoroweru, wózka inwalidzkiego i pojazdu zaprzęgowego

§ 53. 1. Rower powinien być wyposażony:

1) z przodu - w jedno światło pozycyjne barwy białej lub żółtej selektywnej;

2) z tyłu - w jedno światło odblaskowe barwy czerwonej o kształcie innym niż trójkąt oraz jedno światło pozycyjne barwy czerwonej, które może być migające;

3) co najmniej w jeden skutecznie działający hamulec;

4) w dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzeźliwym dźwięku.

2. Motorower powinien być wyposażony w następujące światła:

1) jedno światło mijania barwy białej lub żółtej selektywnej, umieszczone z przodu w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu, nie niżej niż 500 mm oraz nie wyżej niż 1200 mm od powierzchni jezdni, oświetlające drogę na odległość co najmniej 30 m przed pojazdem przy dobrej przejrzystości powietrza oraz spełniające wymagania określone w § 13 ust. 1 pkt 4;

2) jedno tylne światło pozycyjne barwy czerwonej, umieszczone z tyłu w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu, nie niżej niż 250 mm oraz nie wyżej niż 1200 mm od powierzchni jezdni; jeżeli szerokość pojazdu przekracza 80 cm, powinny być dwa światła umieszczone symetrycznie względem pionowej płaszczyzny symetrii pojazdu;

3) tylne światło (światła) odblaskowe, o kształcie innym niż trójkąt, odpowiadające wymaganiom określonym w pkt 2;

4) boczne światło odblaskowe, o kształcie innym niż trójkąt, barwy żółtej samochodowej, w liczbie jedno lub dwa z każdej strony pojazdu, umieszczone nie niżej niż 300 mm oraz nie wyżej niż 900 mm od powierzchni jezdni.

3. Motorower ponadto może być wyposażony w:

1) jedno światło drogowe barwy białej lub żółtej selektywnej, umieszczone z przodu, w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu;

2) jedno światło pozycyjne przednie, barwy białej lub żółtej selektywnej, umieszczone w pionowej płaszczyźnie symetrii pojazdu, umieszczone z przodu nie niżej niż 350 mm i nie wyżej niż 1200 mm od powierzchni jezdni;

3) dwa przednie i dwa tylne światła kierunkowskazu, barwy żółtej samochodowej; odległość między światłami nie może być mniejsza niż 240 mm dla światel przednich i 180 mm dla światel tylnych, przy czym powinna być zachowana minimalna odległość 100 mm od światła mijania; w przypadku motoroweru, w którym konstrukcja uniemożliwia uzyskanie tych odległości, dopuszcza się dla światel przednich odległość między światłami nie mniejszą niż 150 mm, a odległość między tylnymi światłami nie mniejszą niż 100 mm;

4) jedno światło hamowania „stop” barwy czerwonej, umieszczone z tyłu pojazdu nie niżej niż 250 mm i nie wyżej niż 1500 mm od powierzchni jezdni.

4. Motorower powinien być ponadto wyposażony w:

1) numer rozpoznawczy lub numer identyfikacyjny pojazdu (VIN), umieszczony w sposób trwały na ramie lub innym podobnym podstawowym elemencie konstrukcyjnym oraz tabliczkę znamionową;

2) dwa niezależne, skutecznie działające hamulce; wskaźnik skuteczności hamowania, o którym mowa w § 16 ust. 1, nie może być mniejszy niż 38%;

3) dzwonek lub inny sygnał ostrzegawczy o nieprzeźliwym dźwięku;

4) tłumik wydechu;

5) lusterko wsteczne umieszczone po lewej stronie pojazdu;

6) podpórkę (podpórki), zgodnie z przepisem § 11 ust. 1 pkt 20;

7) uchwyt (uchwyty) dla pasażera, zgodnie z przepisem § 11 ust. 1 pkt 21;

8) numer umieszczony na silniku zgodnie z przepisem § 11 ust. 1 pkt 2.

5. Poziom hałasu zewnętrznego, mierzony podczas postoju motoroweru z odległości 0,5 m, nie może przekraczać 90 dB (A). Przepis § 9 ust.1 pkt 1 lit. a stosuje się odpowiednio.

§ 54. 1. Wózek inwalidzki bez silnika pomocniczego powinien odpowiadać przepisom § 53 ust. 1.

2. Dopuszczalne jest uczestniczenie w ruchu wózka inwalidzkiego napędzanego silnikiem pomocniczym pod warunkiem:

1) nieprzekroczenia 50 cm³ pojemności skokowej w przypadku silnika spalinowego;

2) spełnienia wymagań określonych w § 53 ust. 2-5.

3. Szerokość wózka inwalidzkiego nie może przekraczać 1,5 m.

§ 55. 1. Pojazd zaprzęgowy wyposaża się w:

1) dwa światła pozycyjne barwy białej widoczne z przodu oraz dwa światła pozycyjne barwy czerwonej widoczne z tyłu;

2) dwa światła odblaskowe barwy białej widoczne z przodu oraz dwa światła odblaskowe barwy czerwonej widoczne z tyłu; tylne światła odblaskowe powinny mieć kształt trójkąta równobocznego o długości boku nie mniejszej niż 15 cm, zwróconego wierzchołkiem do góry; trójkąt odblaskowy może być jednolity lub stanowić ramkę o bokach szerokości co najmniej 2 cm albo może być złożony z sześciu okrągłych odbłyśników o średnicy 5 cm, po trzy na każdym z boków trójkąta;

3) ogumione koła;

4) tabliczkę o wymiarach nie mniejszych niż 25 x 15 cm, umieszczoną na prawym boku pojazdu, określającą imię i nazwisko (nazwę) właściciela pojazdu oraz jego adres; jeżeli jeden właściciel posiada kilka pojazdów zaprzęgowych, na tabliczce należy dodatkowo umieścić numer kolejny pojazdu.

2. Dopuszczalne jest uczestniczenie w ruchu pojazdu zaprzęgowego:

1) wyposażonego w koła nieogumione, pod warunkiem że nacisk koła na drogę nie przekracza 1,5 kN na 1 cm szerokości obręczy;

2) na płozach; jeżeli masa całkowita pojazdu przekracza 300 kg, płoza powinna mieć w dolnej części co najmniej 120 cm długości i 10 cm szerokości.

§ 56. 1. Światła pojazdu, o których mowa w § 53-55, powinny odpowiadać następującym warunkom:

1) światła pozycyjne oraz światła odblaskowe oświetlone światłem drogowym innego pojazdu powinny być widoczne w nocy przy dobrej przejrzystości powietrza z odległości co najmniej 150 m;

2) powinny być umieszczone nie wyżej niż 900 mm i nie niżej niż 350 mm od powierzchni jezdni;

3) światła pojedyncze na pojeździe wielośladowym powinny być umieszczone po lewej stronie pojazdu możliwie najbliżej jego bocznego obrysu, jednak nie dalej niż 150 mm od tego obrysu; przepisu nie stosuje się do świateł oświetlających drogę, które powinny być umieszczone pośrodku;

4) dwa światła powinny być umieszczone symetrycznie po obu stronach pojazdu możliwie najbliżej jego bocznego obrysu, jednak nie dalej niż 100 mm od tego obrysu oraz na jednakowej wysokości nad jezdnią; widoczność dwóch świateł powinna być jednakowa;

5) światła czerwone nie mogą być widoczne z przodu, a światła białe (żółte selektywne) - z tyłu.

2. Dopuszcza się umieszczanie świateł odblaskowych barwy żółtej samochodowej:

1) na bocznych płaszczyznach kół pojazdu, o którym mowa w § 53-55, z tym zastrzeżeniem, że z każdego boku pojazdu powinny być widoczne dwa światła: jedno umieszczone na kole przedniej osi, a drugie - na kole tylnej osi;

2) na pedałach roweru i motoroweru;

światła, o których mowa w pkt 1 i 2, nie muszą spełniać warunków określonych w ust.1 pkt 2-4.

3. Jeżeli do pojazdu zaprzęgowego lub roweru (motoroweru) przyczepiony jest inny pojazd, maszyna lub urządzenie, powinien on być wyposażony co najmniej w jedno światło pozycyjne barwy czerwonej oraz w jedno światło odblaskowe barwy czerwonej widoczne z tyłu, a ponadto w jedno światło pozycyjne barwy białej widoczne z przodu, jeżeli szerokość pojazdu ciągniętego (maszyny, urządzenia) przekracza szerokość pojazdu ciągnącego; światła te powinny odpowiadać warunkom określonym w ust. 1.

4. Do świateł pojazdu, o którym mowa w niniejszym rozdziale, stosuje się zasady rozmieszczenia określone w § 1 ust. 2-4 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

Dział VI

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 57. 1. Szerokość samochodu ciężarowego, ciągnika siodłowego i balastowego zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1986 r. może wynosić do 2,7 m, jeżeli pojazdy te będą wyposażone w światła obrysowe, o których mowa w § 12 ust. 1 pkt 15.

2. Do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1984 r. wyposażonego w kierunkowskazy barwy białej świecące do przodu i barwy czerwonej świecące do tyłu nie stosuje się przepisu § 2 lp. 3a kol. 7 i lp. 3b kol. 7 załącznika nr 6 do rozporządzenia.

3. Dopuszczalna masa całkowita pojazdu członowego lub zespołu złożonego z pojazdu silnikowego i przyczepy, zarejestrowanych po raz pierwszy przed dniem 13 marca 2003 r. może wynosić 42 tony.

§ 58. 1. Pojazdy zarejestrowane przed terminami określonymi w przepisach § 2 ust. 13 i 14, § 3 ust. 10, § 7 ust. 4 pkt 6, § 11 ust. 1 pkt 18 i 19 oraz § 23 ust. 4 pkt 7 mogą spełniać wymagania zawarte w tych przepisach.

2. Przepisy § 8 ust. 4 pkt 8 stosuje się do pojazdów zarejestrowanych po raz pierwszy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej po dniu 13 marca 2003 r.

§ 59. 1. Przepis § 9 ust. 1 pkt 7 lit. d-f stosuje się do pojazdu wyprodukowanego po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

2. *uchylony*

3. Wymagania załącznika nr 5 do rozporządzenia stosuje się do motocykla i czterokołowego pojazdu samochodowego o maksymalnej mocy silnika do 15 kW oraz motoroweru i czterokołowego pojazdu samochodowego o masie własnej do 350 kg i maksymalnej mocy netto silnika nieprzekraczającej 4 kW, wyprodukowanego po dniu 31 marca 2003 r.

4. Przepis § 11 ust. 1 pkt 20 stosuje się do motocykli jednośladowych zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

5. Przepis § 11 ust. 1 pkt 21 stosuje się do motocykli zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

6. Przepis § 12 ust. 1 pkt 16 stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

7. Przepis § 18 ust. 1 pkt 14 stosuje się do autobusów zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

8. Samochód osobowy Policji, o którym mowa w § 31 ust. 2, dopuszczony do ruchu przed dniem 31 marca 2003 r., może być oznakowany w sposób określony w § 31 ust. 1.

9. Do pojazdu lub zespołu pojazdów, którego długość przekracza 8 m albo dopuszczalna masa całkowita przekracza 12 t, oznakowanie, o którym mowa w § 42, stosuje się po dniu 31 marca 2003 r.

10. Przepis § 43 ust. 4 pkt 1-4 stosuje się od dnia 1 stycznia 2004 r.

11. Przepis § 43 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 4 pkt 5-17 stosuje się od dnia 1 lipca 2010 r.

12. Przepis § 45 ust. 1 pkt 2 stosuje się do ciągników wyprodukowanych po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

13. Przepis § 46 ust. 4 i 5 stosuje się do pojazdu zarejestrowanego po raz pierwszy po dniu 31 marca 2003 r.

14. Numeru identyfikacyjnego pojazdu (VIN), o którym mowa w § 53 ust. 4 pkt 1, nie wymaga się dla motoroweru zarejestrowanego przed dniem 1 stycznia 2003 r.

§ 60. Traci moc rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 kwietnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych pojazdów oraz zakresu ich niezbędnego wyposażenia (Dz. U. Nr 44, poz. 432 oraz z 2001 r. Nr 154, poz. 1810).

§ 61. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.